

รายงานการประชุมคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม

ครั้งที่ 3/2533

วันที่ 15 มิถุนายน 2533 เวลา 14.00 น.

ณ ห้องประชุมกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

กรรมการผู้มาประชุม

1. นายเจริญ คันธวงศ์ / รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ประธาน
2. นายวนิช วารีกุล / รองปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กรรมการ
(แทนปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์)
3. นายเฉลิมศักดิ์ นากสวาสดี / รองปลัดกระทรวงพาณิชย์ กรรมการ
(แทนปลัดกระทรวงพาณิชย์)
4. นายปรีชา อรรถวิทย์ / รองปลัดกระทรวงอุตสาหกรรม กรรมการ
(แทนปลัดกระทรวงอุตสาหกรรม)
5. นายวิศิษฐ์ หุตะจิตต์ / ผู้อำนวยการกองกฎหมายและที่ดิน กรรมการ
(แทนอธิบดีกรมชลประทาน)
6. นายมอง เล่งอี / รองอธิบดีกรมปศุสัตว์ กรรมการ
(แทนอธิบดีกรมปศุสัตว์)
7. นายสมเทพ ลาขโรจน์ / นักวิชาการป่าไม้ 7 กรรมการ
(แทนอธิบดีกรมป่าไม้)
8. นายอุปถัมภ์ ภานุพานนท์ / ผู้อำนวยการกองโครงการและวิศวกรรมประมง กรรมการ
(แทนอธิบดีกรมประมง)
9. นายสมพงษ์ ปองเกษม / รองอธิบดีกรมพัฒนาที่ดิน กรรมการ
(แทนอธิบดีกรมพัฒนาที่ดิน)
10. นายเอกชัย โอเจริญ / นักวิชาการเกษตร 7 กรรมการ
(แทนอธิบดีกรมส่งเสริมการเกษตร)
11. นายสมคิด เฉลิมวรรณ / รองอธิบดีกรมส่งเสริมสหกรณ์ กรรมการ
(แทนอธิบดีกรมส่งเสริมสหกรณ์)

12. นายณรงค์ ชูประกอบ / เลขานุการสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร กรรมการ
13. นายวีระศักดิ์ อนันตมงคล หัวหน้าฝ่ายพัฒนาอาชีพและเงินทุน กรรมการ
(แทนอธิบดีกรมการพัฒนาชุมชน)
14. นายประทุม คิมชูแย้ม ผู้อำนวยการกองจัดที่ดิน กรรมการ
(แทนอธิบดีกรมที่ดิน)
15. นายบุญเลิศ สุริยวรรณ เจ้าหน้าที่บริหารงานประชาสัมพันธ์ กองการ 7 กรรมการ
(แทนอธิบดีกรมประชาสัมพันธ์)
16. นายสมศักดิ์ คุปต์กาญจนกุล ผู้อำนวยการกองบริการอุตสาหกรรม กรรมการ
(แทนอธิบดีกรมส่งเสริมอุตสาหกรรม)
17. นายชลอ อริยวงศ์ เจ้าหน้าที่จัดผลประโยชน์ 6 กรรมการ
(แทนอธิบดีกรมธนารักษ์)
18. นางพนัสนิยา สุรสิงห์ ผู้อำนวยการกองธนาธิการ กรรมการ
(แทนอธิบดีกรมบัญชีกลาง)
19. นายสุวรรณ ไตรผล / ผู้จัดการธนาคารเพื่อการเกษตรและ กรรมการ
สหกรณ์การเกษตร
20. นายชุมทอง เทียงตรง / ประธานคณะกรรมการกลางกลุ่มเกษตรกร กรรมการ
แห่งประเทศไทย
21. นายไชยยศ เหมะรัชตะ / ผู้ทรงคุณวุฒิ กรรมการ
22. น.ส.ประกิต ทินกร / ผู้แทนเกษตรกร กรรมการ
23. นายสนั่น จันทร / ผู้แทนเกษตรกร กรรมการ
24. นายสมพงษ์ อวนทอง / ผู้แทนเกษตรกร กรรมการ
25. นายปิ่นแก้ว จาริ / ผู้แทนเกษตรกร กรรมการ
26. นายประชุม รณจิตร / ผู้แทนเกษตรกร กรรมการ
27. นายปิ่นพงศ์ พึ่งบุญ ณ อยุธยา เลขานุการ ส.ป.ก. กรรมการและเลขานุการ

กรรมการผู้ไม่มาประชุม

1. ปลัดกระทรวงมหาดไทย	ศิริราชการ
2. อธิบดีกรมการปกครอง	ศิริราชการ
3. ผู้อำนวยการสำนักงาน	ศิริราชการ
4. ประธานชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย	ศิริราชการ
5. นายวิรัตน์ วัฒนศิริธรรม	ศิริราชการ
6. นายวิลาศ สิงห์สัย	ศิริราชการ
7. นางสาวศุภศิริ อินทรสุขศรี	

ผู้เข้าร่วมประชุม

1. นายสุทธิพร จีระพันธุ์	รองเลขาธิการ ส.ป.ก.
2. นายสุทิน มุลพ.กษ.	รองเลขาธิการ ส.ป.ก.
3. นายเชษฐา ยืนนิยม	เลขาธิการกรม ส.ป.ก.
4. นางพรพิมล อัมบริบุญ	นักวิชาการสหกรณ์ 6 กรมส่งเสริมสหกรณ์
5. นายเทพฤทธิ์ โกโยโกไสวรรค	เจ้าหน้าที่สำนักงาน ป.ป.ก. 4
6. นายชนะ เดี่ยววิไล	นักวิชาการ ป.ป.ก. 7
7. นายปราโมทย์ รักษาการ	กรมส่งเสริมการเกษตร
8. นายวุฒิเทพ หัษติทอง	คณะทำงาน ร.ม.ค. กษ.
9. นายไพโรจน์ โลกนิยม	เจ้าหน้าที่ ส.ป.ก.
10. นายวีระพันธุ์ ศรีบุญดี	เจ้าหน้าที่ ส.ป.ก.
11. นายกิตติ จักษุรักษ์	เจ้าหน้าที่ ส.ป.ก.
12. นายอวาลิต อิงคะวณิช	เจ้าหน้าที่ ส.ป.ก.
13. นายเสมอ กลิ่นเกลลา	เจ้าหน้าที่ ส.ป.ก.
14. นายราชัย ชลสินธุ์สงครามชัย	เจ้าหน้าที่ ส.ป.ก.
15. นางวันทนา อนุพันธุ์	เจ้าหน้าที่ ส.ป.ก.
16. นางเบญจางค์ มุขยรัตพันธุ์	เจ้าหน้าที่ ส.ป.ก.
17. นายสืบศิลป์ โกวิททางกูร	เจ้าหน้าที่ ส.ป.ก.
18. ร.ท. ประยุทธ์ ชูชาติ	เจ้าหน้าที่ ส.ป.ก.
19. นายสุทัศน์ ธีระรัตน์	เจ้าหน้าที่ ส.ป.ก.

20. นางเปรมจิต สังขพงษ์ เจ้าหน้าที่ ส.ป.ก.
21. นายเกียรติศักดิ์ ตียานุกุลมงคล เจ้าหน้าที่ ส.ป.ก.
22. น.ส.สาวิตรี ชนุเทพ เจ้าหน้าที่ ส.ป.ก.
23. น.ส.ศิริลักษณ์ โชติเลิศศักดิ์ เจ้าหน้าที่ ส.ป.ก.
24. นางมะลิวัลย์ ไกรสวัสดิ์ เจ้าหน้าที่ ส.ป.ก.

เริ่มประชุมเวลา 14.00 น.

ระเบียบวาระที่ 1 เรื่องที่ประธานแจ้งให้ที่ประชุมทราบ
ไม่มี

ระเบียบวาระที่ 2 รับรองรายงานการประชุมคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม
ครั้งที่ 2/2533 เมื่อวันที่ 18 เมษายน 2533

มติคณะกรรมการ รับรองรายงานการประชุมโดยไม่มีข้อแก้ไข

ระเบียบวาระที่ 3 เรื่องสืบเนื่องจากการประชุมครั้งที่ 2/2533 เมื่อวันที่ 18 เมษายน 2533

เรื่องที่ 3.1 ร่างระเบียบคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ว่าด้วยการให้
ให้ยืม จำนายพันธุ์ไม้ และจำหน่ายผลไม้ ซึ่งได้รับจากการดำเนินงาน
ของศูนย์ขยายพันธุ์ไม้ผลเพื่อการปฏิรูปที่ดิน

เลขานุการคณะกรรมการชี้แจงว่า ตามที่ ส.ป.ก.ได้เสนอร่างระเบียบคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ว่าด้วยการให้ ให้ยืม จำนายพันธุ์ไม้ และจำหน่ายผลไม้ ซึ่งได้รับจากการดำเนินงานของศูนย์ขยายพันธุ์ไม้ผลเพื่อการปฏิรูปที่ดิน ในการประชุมครั้งที่ 1/2533 เมื่อวันที่ 26 กุมภาพันธ์ 2533 ซึ่งที่ประชุมได้มีมติอนุมัติร่างระเบียบฯ ตามที่เสนอ แต่ให้ ส.ป.ก.หารือกระทรวงการคลังเกี่ยวกับเงินรายได้ที่ได้รับจากการจำหน่ายกิ่งพันธุ์ของศูนย์ขยายพันธุ์ไม้ผลว่าจะสามารถเก็บเข้าเป็นรายได้ของกองทุนการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมได้หรือไม่ นั้น

ส.ป.ก.ได้นำเรื่องดังกล่าวหารือกรมบัญชีกลาง กระทรวงการคลังแล้ว ซึ่งกระทรวงการคลังได้มีหนังสือที่ กค 0502/30185 ลงวันที่ 24 พฤษภาคม 2533 แจ้งตอบข้อหารือว่า ส.ป.ก.สามารถเก็บเงินที่ได้รับชำระทั้งหมดนำเข้ากองทุนการปฏิรูปที่ดินได้

-/โดยไม่ต้องนำ...

เป็นอนุกรรมการ รวม 13 นาย โดยให้มีหน้าที่พิจารณาและวินิจฉัยปัญหาข้อกฎหมายตาม กฎหมายว่าด้วยการปฏิรูปที่ดินให้คำแนะนำเสนอแนะหรือชี้แจงปัญหาข้อกฎหมายและระเบียบ หรือแนวทางปฏิบัติที่เกี่ยวกับการดำเนินการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมแก่ ส.ป.ก. ฯลฯ นั้น

ในการประชุมคณะอนุกรรมการพิจารณากฎหมายและระเบียบ ครั้งที่ 3/2533, 4/2533 เมื่อวันที่ 4 เมษายน 2533 และวันที่ 16 เมษายน 2533 ตามลำดับ ได้วินิจฉัย ข้อกฎหมายไว้เป็นแนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับการดำเนินการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมเพื่อให้ ส.ป.ก. ได้ใช้เป็นหลักในการพิจารณาวินิจฉัยและออกระเบียบมหัศจรรย์ วิธีการต่าง ๆ ซึ่ง เป็นเรื่องสำคัญ รวม 3 เรื่อง ดังนี้

1. การได้รับสิทธิในที่ดินตามพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม
ด้วยพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ได้มีบทบัญญัติที่กล่าวถึง สิทธิในที่ดินที่ได้รับจากการปฏิรูปที่ดิน ไว้ในหลายมาตรา โดยเฉพาะในมาตรา 39 ได้บัญญัติ ไว้ว่า "ที่ดินที่บุคคลได้รับสิทธิโดยการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมจะทำการแบ่งแยก หรือ โอนสิทธิในที่ดินนั้นไปยังผู้อื่นมิได้ เว้นแต่เป็นการตกทอดทางมรดกแก่ทายาทโดยธรรม หรือ โอนไปยังสถาบันเกษตรกร หรือ ส.ป.ก. เพื่อประโยชน์ในการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง"

วัตถุประสงค์ของมาตรา 39 ดังกล่าว ก็เพื่อให้เกษตรกรซึ่งได้รับสิทธิในที่ดิน จากการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ทำการแบ่งแยกที่ดินบางส่วนของตนหรือโอนที่ดินของตน ไปยังบุคคลอื่น อันจะทำให้เกษตรกรกลายเป็นผู้ที่กินพอกิน และจะต้องทำการปฏิรูปที่ดินให้ กับเกษตรกรผู้นั้นอีกครั้งหนึ่ง

ส.ป.ก. ได้วางหลักเกณฑ์การเริ่มต้นของการได้รับสิทธิในที่ดินจากการปฏิรูปที่ดิน ไว้โดยถือว่า เกษตรกรผู้ใดมาการคัดเลือกให้เข้าทำประโยชน์ในที่ดินตามระเบียบที่คณะกรรมการ ได้วางไว้ และ ส.ป.ก. มีที่ดินที่จะจัดให้เป็นที่ดินแน่นอนแล้ว เป็นผู้ที่มีสิทธิในที่ดินตามพระราชบัญญัติ การปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ทั้งนี้ เพื่อให้ทายาทโดยธรรมสามารถรับช่วงสิทธิในที่ดินต่อจาก เจ้ามรดกที่เป็นเกษตรกรได้ตามมาตรา 39 (ตามความเห็นของสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา) แต่ในปัจจุบันได้มีพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2532 แก้ไข

เพิ่มเติมบทบัญญัติในพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. 2518 มาตรา 30 โดยให้สิทธิการเช่าและเช่าซื้อที่ดินจากการปฏิรูปที่ดินจะโอนแก่กันได้หรือตกทอดทางมรดกได้เฉพาะตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่คณะกรรมการกำหนด ส.ป.ก. จึงมีความเห็นว่าเจตนารมณ์ของกฎหมายต้องการให้สิทธิการโอนหรือการตกทอดทางมรดกในระหว่างการเช่า เช่าซื้อที่ดิน จาก ส.ป.ก. เป็นสิทธิที่สามารถกำหนดให้แตกต่างจากบทบัญญัติตาม มาตรา 39 ได้ และสิทธิการโอนหรือตกทอดทางมรดกระหว่างเช่าและเช่าซื้อจะเกิดขึ้น ก่อนขั้นตอนการโอนสิทธิในที่ดินตาม มาตรา 39 ส.ป.ก. จึงได้กำหนดขั้นตอนของสิทธิต่าง ๆ ไว้เพื่อเป็นแนวทางในการปฏิบัติงานต่อไป ดังนี้

1.1 ขั้นตอนที่ 1 เป็นขั้นตอนการคัดเลือกเกษตรกรและมีแปลงที่ดินให้กับเกษตรกรเป็นที่แน่นอนแล้ว แต่ยังมีข้อสงสัยว่าเช่าหรือเช่าซื้อที่ดินกับ ส.ป.ก. ในขั้นตอนนี้เกษตรกรมีสิทธิเข้าทำประโยชน์ตามที่ได้รับอนุญาต กรรมสิทธิ์ในที่ดินยังเป็นของ ส.ป.ก. สำหรับการตกทอดทางมรดกนั้นไม่อยู่ในกระบวนการที่กฎหมายกำหนดที่จะให้สิทธิไว้ หากเกษตรกรถึงแก่กรรมในขั้นตอนนี้ ส.ป.ก. สามารถคัดเลือกเกษตรกร ตามระเบียบให้เกษตรกรเช่าทำประโยชน์ในที่ดินนั้นแทนโดยอาศัยกระบวนการจัดที่ดินตามมาตรา 30 หรือคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม อาจกำหนดระเบียบ หลักเกณฑ์ วิธีการ ให้มีการตกทอดทางมรดกได้ หากเห็นว่าเหมาะสมโดยอาศัยอำนาจตามมาตรา 19 ของพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. 2518

1.2 ขั้นตอนที่ 2 เกษตรกรที่ได้รับคัดเลือกให้เข้าทำประโยชน์ได้เช่าทำสัญญาเช่าหรือสัญญาเช่าซื้อที่ดินกับ ส.ป.ก. แล้ว สิทธิการเช่าหรือเช่าซื้อดังกล่าวจะโอนแก่กันได้ หรือตกทอดทางมรดกได้เฉพาะตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่คณะกรรมการกำหนด ทั้งนี้ เป็นไปตามที่กฎหมายให้อำนาจไว้ในมาตรา 30 วรรคหก

1.3 ขั้นตอนที่ 3 เป็นขั้นตอนที่เกษตรกรได้ชำระราคาเช่าซื้อครบถ้วนแล้ว และ ส.ป.ก. ได้โอนกรรมสิทธิ์ในที่ดินนั้นให้แก่เกษตรกรแล้ว เกษตรกรจะมี "สิทธิในที่ดินตามพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม" การแบ่งแยกหรือการโอนสิทธิในที่ดินไปตามบทบัญญัติมาตรา 39 โดยเป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง

-/ความเห็น ...

ความเห็นของคณะกรรมการพิจารณากฎหมายและระเบียบ ครั้งที่ 3/2533 เมื่อวันที่

4 เมษายน 2533

เห็นชอบในหลักการตามความเห็นที่ ส.ป.ก. ได้เสนอเกี่ยวกับการกำหนด
ขั้นตอนของการให้สิทธิแก่เกษตรกร รวม 3 ขั้นตอน และให้ ส.ป.ก. จัดเป็นแนวทางปฏิบัติ
ต่อไปได้

คำขอ ขออนุมัติหลักการการกำหนดขั้นตอนของการให้สิทธิให้ที่ดินตามพระราชบัญญัติ
การปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ตามที่คณะกรรมการพิจารณากฎหมายและระเบียบ
เห็นชอบแล้วเพื่อให้ ส.ป.ก. จะได้นำไปเป็นแนวทางในการปฏิบัติงาน และแนวทางในการ
กำหนดหลักเกณฑ์วิธีการ และเงื่อนไขของคณะกรรมการ ตามมาตรา 30 วรรคหก และ
กฎกระทรวงตามมาตรา 39 ต่อไป

มติคณะกรรมการ คณะกรรมการการกำหนดขั้นตอนของการให้สิทธิให้ที่ดินตามพระราชบัญญัติ
การปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม เห็นด้วยเห็นชอบของคณะกรรมการพิจารณากฎหมายและ
ระเบียบ และให้ ส.ป.ก. ดำเนินการต่อไปตามที่เสนอขอ

2. แนวทางและอำนาจในการพิจารณาอนุญาตการให้ประโยชน์ในที่ดินของ ส.ป.ก.

ด้วย ส.ป.ก. ได้ทำที่ดินของรัฐบาลดำเนินการปฏิรูปที่ดินโดยอำนาจตาม
กฎหมาย มีจำนวนทั้งสิ้นประมาณ 7.12 ล้านไร่ ซึ่งที่ดินของรัฐดังกล่าว ส.ป.ก. ได้รับ
ที่ดินมาในลักษณะของที่ดินผืนใหญ่เนื้อที่แต่ละแปลงตั้งแต่หลายพันไร่ขึ้นไป จนถึงหมื่นแสนไร่
จึงมีที่ดินที่มีลักษณะทางกายภาพหลายลักษณะ ซึ่งอาจสรุปได้ 2 ส่วนที่สำคัญก็คือที่ดินที่
เหมาะสำหรับการประกอบเกษตรกรรม และที่ดินที่ไม่เหมาะสมสำหรับประกอบเกษตรกรรม
แนวทางในการพิจารณาการให้ประโยชน์ในที่ดินของ ส.ป.ก. แบ่งได้เป็น
2 ประเภทตามลักษณะที่พบได้กล่าวไว้ข้างต้น ดังนี้

2.1 พื้นที่ที่เหมาะสมหรือสามารถฟื้นฟูให้มีความเหมาะสมต่อการประกอบ
เกษตรกรรม กล่าวอีกนัยหนึ่งก็คือ พื้นที่ที่เหมาะสมสำหรับการปฏิรูปที่ดิน แนวทางดำเนินการ
ใช้ประโยชน์เป็นไปตามที่พระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ไล่ให้ดำเนินไว้
โดยแบ่งตามกิจกรรมที่ดำเนินการ ดังนี้

2.1.1 กิจกรรมปฏิรูปที่ดิน หมายถึง การดำเนินการต่าง ๆ เกี่ยวกับการ
การใช้ประโยชน์ที่ดินที่เกี่ยวข้องกับความหมายของการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ตาม
คำนิยามในมาตรา 4 พระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ได้แก่

(1) การใช้ที่ดินเพื่อการจัดที่ดินให้กับเกษตรกร ไล่ที่ดิน
ทำกินเป็นของตนเองและเพียงขอแก่การครองชีพ อำนาจในการจัดที่ดินเป็นไปตามมาตรา 30
วรรคหนึ่ง สอง และสาม แห่งพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม

(2) การใช้ที่ดินเพื่อการพัฒนาและการสาธารณูปโภคใน
รูปแบบต่าง ๆ เช่น สร้างอ่างเก็บน้ำ ถนน โรงเรียน วัด สถานอนามัย สถานราชการ
ทางลำเลียงในไร่นา การพัฒนาอาชีพ การพัฒนาในด้านการผลิตและการจำหน่าย อำนาจ
ในการให้ใช้ประโยชน์ที่ดินดังกล่าวเป็นไปตามมาตรา 19 แห่งพระราชบัญญัติการปฏิรูป-
ที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. 2518 และปัจจุบันได้มีคำสั่งคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม
เรื่องมอบหมายให้เลขาธิการสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมพิจารณาอนุญาตการ
ใช้ที่ดินเพื่อกิจการสาธารณูปโภคและกิจการอื่น ๆ ในเขตปฏิรูปที่ดิน (ฉบับที่ 1) พ.ศ. 2523
ไว้เป็นแนวทางในการดำเนินการ

2.1.2 กิจกรรมที่สนับสนุนหรือเกี่ยวเนื่องกับการปฏิรูปที่ดิน หมายถึง
กิจการอื่น ๆ ที่ไม่เกี่ยวกับการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมโดยตรง แต่เป็นกิจการที่ให้
ประโยชน์กับการปฏิรูปที่ดินไปทางอ้อม เช่น การใช้ประโยชน์ที่ดินเพื่อกิจการอุตสาหกรรม
แปรรูปผลิตภัณฑ์ทางการเกษตร เป็นต้น อำนาจในการใช้ประโยชน์ที่ดินเพื่อสนับสนุนหรือ
เกี่ยวเนื่องกับการปฏิรูปที่ดินดังกล่าวเป็นไปตามมาตรา 30 วรรคห้า แห่งพระราชบัญญัติ
การปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม

-/2.2 พื้นที่ที่ไม่เหมาะสม...

2.2 พื้นที่ที่ไม่เหมาะสมต่อการประกอบเกษตรกรรม และไม่สามารถฟื้นฟู
ให้กลับเป็นที่เหมาะสมสำหรับการประกอบเกษตรกรรมได้ กล่าวอีกนัยหนึ่งก็คือที่ดินที่ไม่
เหมาะสมต่อการปฏิรูปที่ดิน แต่มีความเหมาะสมต่อการใช้ประโยชน์ตามลักษณะที่มีอยู่
 อาทิเช่น เป็นที่ตั้งชุมชนชนบท ที่ดินรกร้าง หรือเป็นตอรั้ง ที่ใช้ประโยชน์ในการทำเหมืองแร่
 เป็นต้น

เมื่อการใช้ประโยชน์ที่ดินดังกล่าวมีใช้กิจกรรมเพื่อการปฏิรูปที่ดิน
กฎหมายปฏิรูปที่ดินในส่วนของการจัดที่ดินจึงมิได้มีหลักการใช้ประโยชน์ในที่ดินดังกล่าวไว้
แต่กฎหมายปฏิรูปที่ดินฉบับปัจจุบันได้มีทางออกในเรื่องนี้ไว้ โดยกำหนดให้ ส.ป.ก. เป็น
นิติบุคคลและมีอำนาจจัดกรรมสิทธิ์ที่ดินทุกประเภท ทุกลักษณะที่ได้มา ไม่ว่าที่ดินนั้นเหมาะสม
หรือไม่เหมาะสมต่อการปฏิรูปที่ดิน การจัดการเกี่ยวกับการใช้ประโยชน์ในที่ดินที่มีใช้กิจกรรม
การปฏิรูปที่ดิน ส.ป.ก. จึงมีอำนาจทำนิติกรรมและนิติสัมพันธ์ต่าง ๆ กับบุคคลภายนอกใน
ฐานะเจ้าของกรรมสิทธิ์ได้ภายใต้กรอบแห่งกฎหมาย เท่าที่ไม่ขัดต่อกฎ ระเบียบ ที่ทาง
ราชการกำหนด ทั้งนี้ หากที่ดินบริเวณใดไม่เหมาะสมที่จะปฏิรูปที่ดิน หรือหากนำที่ดินไปใช้
ในกิจการอื่นจะเป็นประโยชน์ต่อส่วนรวมมากกว่า ส.ป.ก. ก็สามารถส่งที่ดินหรือมอบที่ดิน
ให้หน่วยงานอื่นของรัฐนำไปดำเนินการตามกฎหมายของส่วนราชการนั้น ๆ ได้และสามารถ
จัดการเกี่ยวกับที่ดินที่มีกรรมสิทธิ์เพื่อใช้เป็นประโยชน์แก่การปฏิบัติงานได้ทุกประการใน
ฐานะเป็นเจ้าของที่ดิน

สำหรับหลักเกณฑ์และวิธีการในการจัดการนั้น เมื่อกฎหมายปฏิรูปที่ดินใน
ส่วนของการจัดที่ดินมิได้มีหลักเกณฑ์ การใช้ประโยชน์ของที่ดินที่มีใช้กิจกรรมการปฏิรูปที่ดิน
ไว้แต่ในส่วนของการออกคณะกรรมการมีอำนาจควบคุม ดูแล กิจการปฏิรูปที่ดิน นโยบาย
ตลอดจนควบคุมการบริหารงานของ ส.ป.ก. ทั้งหมด คณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม
จึงมีอำนาจในการออกระเบียบ หลักเกณฑ์ วิธีการ เพื่อให้ ส.ป.ก. นำไปปฏิบัติเกี่ยวกับ
ที่ดินที่ ส.ป.ก. มีกรรมสิทธิ์ ทั้งนี้เป็นกิจกรรมปฏิรูปที่ดิน และมีใช้กิจกรรมปฏิรูปที่ดินได้

ความเห็นคณะกรรมการพิจารณากฎหมายและระเบียบ ครั้งที่ 4/2533 เมื่อวันที่ 16 เมษายน 2533

1. เห็นชอบกับแนวทางตามความเห็นของ ส.ป.ก.
2. มีความเห็นเพิ่มเติมว่า เมื่อกฎหมายให้ ส.ป.ก. เป็นผู้ถือกรรมสิทธิ์ในลักษณะเป็นเจ้าของ จึงสามารถดำเนินการทุกประการเกี่ยวกับที่ดิน เช่น การส่งคืนหรือมอบให้หน่วยงานอื่นดำเนินการตามกฎหมาย หรือนำที่ดินไปใช้ในลักษณะที่ให้ประโยชน์แก่ทางราชการมากกว่าได้ เป็นต้น

คำขอ ขออนุมัติแนวทางและอำนาจในการพิจารณาอนุญาตการใช้ประโยชน์ในที่ดินของ ส.ป.ก. เพื่อที่ ส.ป.ก. จะได้นำไปเป็นแนวทางในการกำหนดระเบียบ หลักเกณฑ์ และแนวทางการปฏิบัติต่อไป

มติคณะกรรมการ อนุมัติแนวทางและอำนาจในการพิจารณาอนุญาตการใช้ประโยชน์ในที่ดินของ ส.ป.ก. ตามความเห็นของคณะกรรมการพิจารณากฎหมายและระเบียบและให้ ส.ป.ก. ใช้เป็นแนวทางในการกำหนดระเบียบ หลักเกณฑ์ และแนวทางการปฏิบัติต่อไป

3. หลักการนำที่ดินสาธารณะประโยชน์ที่พลเมืองเลิกใช้ประโยชน์ร่วมกันแล้ว
แต่อยู่ในเขตป่าสงวนแห่งชาติ หรือเขตอุทยานแห่งชาติ และยังมีหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวง
มาดำเนินการปฏิรูปที่ดิน

จากการที่ ส.ป.ก. ได้ดำเนินการสำรวจข้อมูลที่ดินสาธารณะประโยชน์จังหวัดต่าง ๆ ทั่วประเทศเพื่อวางแผนปฏิรูปที่ดินระยะยาวพบว่าที่ดินสาธารณะประโยชน์จำนวนมากตามทะเบียนที่ดินสาธารณะประโยชน์ซึ่งมีขอบเขตแปลงที่ดินอยู่ในเขตป่าสงวนแห่งชาติ หรือเขตอุทยานแห่งชาติ และที่ดินสาธารณะประโยชน์เหล่านี้ยังไม่มีหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวง (นสอ.) ซึ่งโดยข้อเท็จจริงที่ดินดังกล่าวมีสภาพเป็นที่สาธารณะประโยชน์อยู่ก่อน ต่อมาภายหลังได้มีการกำหนดเขตป่าสงวนแห่งชาติหรืออุทยานแห่งชาติทับซ้อนที่สาธารณะประโยชน์นั้น

-/ในทางปฏิบัติ...

ในทางปฏิบัติของ ส.ป.ก. การนำที่ดินสาธารณะประโยชน์ที่พลเมืองเล็กใช้ประโยชน์มาดำเนินการปฏิรูปที่ดินนั้นตาม พ.ร.บ. ปฏิรูปที่ดิน ส.ป.ก. มีอำนาจดำเนินการดังนี้

3.1 ถ้าในเขตปฏิรูปที่ดินนั้นมีที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินสำหรับพลเมืองใช้ร่วมกัน แต่พลเมืองเล็กใช้ประโยชน์ในที่ดินนั้น หรือได้เปลี่ยนสภาพจากการเป็นที่ดินสำหรับพลเมืองใช้ร่วมกันแล้ว ให้พระราชกฤษฎีกากำหนดเขตปฏิรูปที่ดินมีผลเป็นการถอนสภาพการเป็นที่สาธารณสมบัติของแผ่นดินสำหรับที่ดินดังกล่าว โดยมีผลตั้งแต่วันที่การถอนสภาพตามประมวลกฎหมายที่ดิน และให้ ส.ป.ก. มีอำนาจนำที่ดินนั้นมาใช้ในการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมได้ (มาตรา 26 (1))

3.2 ถ้าเป็นที่ดินในเขตป่าสงวนแห่งชาติ

3.2.1 เมื่อคณะรัฐมนตรีได้ดำเนินการปฏิรูปที่ดินในเขตป่าสงวนแห่งชาติแล้ว หาก ส.ป.ก. จะนำที่ดินแปลงใดในเขตพื้นที่ดำเนินการปฏิรูปที่ดินให้พระราชกฤษฎีกากำหนดเขตปฏิรูปที่ดินมีผลเป็นการเพิกถอนป่าสงวนแห่งชาติในที่ดินแปลงนั้น และให้ ส.ป.ก. มีอำนาจนำที่ดินนั้นมาใช้ในการปฏิรูปที่ดินได้โดยไม่ต้องดำเนินการเพิกถอนตามกฎหมายป่าสงวนแห่งชาติ (มาตรา 26(4))

3.2.2 เมื่อ ส.ป.ก. ได้รับอนุญาตให้เข้าทำประโยชน์จากอธิบดีกรมป่าไม้ โดยอนุมัติรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ตามมาตรา 16 แห่ง พ.ร.บ. ป่าสงวนแห่งชาติ

สำหรับที่ดินในเขตอุทยานแห่งชาติ ส.ป.ก. ไม่มีอำนาจตาม พ.ร.บ. การปฏิรูปที่ดินฯ ในวันนี้จะนำที่ดินดังกล่าวมาดำเนินการปฏิรูปที่ดิน อย่างไรก็ตามคณะกรรมการกฤษฎีกาได้เคยให้ความเห็นตอบข้อหารือของกรมที่ดิน กรณี ที่ดินสาธารณสมบัติของแผ่นดินถูกเขตอุทยานแห่งชาติทับซ้อนไว้ดังนี้

(1) การกำหนดเขตอุทยานแห่งชาติทับซ้อนบริเวณที่เป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดิน ย่อมไม่มีผลเป็นการเพิกถอนความเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินประเภทพลเมืองใช้ร่วมกันของที่ดินสาธารณะประโยชน์แต่อย่างใด

(2) เมื่อที่ดินสาธารณะมีสิทธิของแผ่นดิน เป็นที่ดินของรัฐและไม่มีผู้ใดสามารถอ้างเอาเป็นเจ้าของหรือครอบครองได้ ที่ดินดังกล่าวจึงสามารถกำหนดเป็นอุทยานแห่งชาติได้

กล่าวคือ ที่ดินสาธารณะประโยชน์ที่ถูกเขตอุทยานแห่งชาติทับซ้อนนี้จะมีฐานะเป็นทั้งที่สาธารณะประโยชน์และอุทยานแห่งชาติ

ปัญหา ถ้า ส.ป.ก. ต้องการนำที่ดินสาธารณะประโยชน์ที่พอเพียงเล็กน้อยไปประโยชน์ร่วมกันแล้ว แต่อยู่ในเขตป่าสงวนแห่งชาติ หรือเขตอุทยานแห่งชาติมาดำเนินการปฏิรูปที่ดิน จะต้องปฏิบัติอย่างไร

ความเห็นของ ส.ป.ก.

1. ที่ดินสาธารณะประโยชน์แม้ไม่มี นส. ก็คงมีฐานะเป็นที่สาธารณะประโยชน์
2. ที่ดินสาธารณะประโยชน์ซึ่งต่อมาได้มีการกำหนดเขตอุทยานแห่งชาติทับซ้อนที่ดินที่ทับซ้อนดังกล่าวจะมีฐานะเป็นทั้งที่ดินสาธารณะประโยชน์ และอุทยานแห่งชาติตามใบความเห็นของคณะกรรมการกฤษฎีกาดังกล่าว

ฉะนั้น ที่ดินสาธารณะประโยชน์แม้ภายหลังจะมีการกำหนดเขตป่าสงวนแห่งชาติ หรือเขตอุทยานแห่งชาติบางส่วนทับซ้อนก็ไม่มีผลเสียถอนความเป็นสาธารณะประโยชน์ ส.ป.ก. ย่อมมีอำนาจนำที่ดินนั้นมาดำเนินการปฏิรูปที่ดินได้ตาม มาตรา 26(1) แห่ง พ.ร.บ. การปฏิรูปที่ดินฯ พ.ศ. 2518 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2532 ส่วนเรื่องการเป็นป่าสงวนแห่งชาติ หรืออุทยานแห่งชาตินั้นจะต้องดำเนินการเพิกถอนตามกฎหมายต่อไป

ความเห็นอนุกรรมการพิจารณากฎหมายและระเบียบ ครั้งที่ 4/2533 เมื่อวันที่ 16 เมษายน 2533

เห็นชอบตามความเห็นของ ส.ป.ก. และแนวทางปฏิบัติ ส.ป.ก. สามารถนำที่ดินสาธารณะประโยชน์นั้นมาดำเนินการตาม พ.ร.บ. ปฏิรูปที่ดินฯ ได้ ซึ่งถ้าที่ดินนั้นมีสภาพเป็นป่าสงวนแห่งชาติ หรืออุทยานแห่งชาติก็จะต้องดำเนินการเพิกถอนตามกฎหมายต่อไป

คำขอ ขออนุมัติหลักการการนำที่ดินสาธารณะประโยชน์เดิมเมืองเล็กไร่ประโยชน์
รวมกันแล้ว แด่อยู่ในเขตป่าสงวนแห่งชาติ หรือเขตอุทยานแห่งชาติ มาดำเนินการปฏิรูปที่ดิน
ตามแนวทางที่เสนอ

ข้อพิจารณาของคณะกรรมการ

1. กรรมการมีความเห็นว่าตามที่ ส.ป.ก. เสนอ นั้น อาจทำให้เกิดความ
เข้าใจผิดว่า กฎหมายปฏิรูปที่ดินมีผลเพิกถอนอุทยานแห่งชาติ หรือเขตอนุรักษ์พันธุ์สัตว์ป่า
ซึ่งเป็นกฎหมายเฉพาะ อันจะเป็นเหตุยั่วยู่ให้มีการบุกรุกที่ดินป่ามากขึ้น เพื่อหาทางให้เป็น
เขตปฏิรูปที่ดิน ดังนั้นควรถือเป็นการรับทราบภายใน หากไม่มีความจำเป็นก็ไม่ควรจะเขียน
มติไว้ให้เกิดปัญหา เพราะสื่อมวลชนเฝ้ามองจับตาดูกันมาก

เรื่องนี้ได้รับคำชี้แจงว่า

- โดยอำนาจของกฎหมายปฏิรูปที่ดินไม่มีอำนาจนำอุทยานแห่งชาติหรือเขต
รักษาสัตว์ป่ามาปฏิรูปที่ดิน แต่ให้อำนาจนำที่ดินป่าสงวนแห่งชาติที่เสื่อมโทรมที่ กรม.
มีมติอนุมัติให้มาดำเนินการได้ ประเด็นที่เสนอมามีใช้การนำที่ดินป่าสงวนแห่งชาติหรือ
อุทยานแห่งชาติ หรือเขตอนุรักษ์พันธุ์สัตว์ป่ามาดำเนินการ แต่เป็นเรื่องการนำที่ดิน
สาธารณะประโยชน์ที่ประชาชนเล็กไร่รวมกัน ซึ่งบังเอิญเขตอุทยานแห่งชาติหรือเขตป่า
สงวนแห่งชาติไปประกาศครอบคลุมในภายหลัง ซึ่งที่วอนคณะกรรมการกฤษฎีกาตีความว่า
ไม่ขัดแย้งจากการเป็นที่สาธารณะประโยชน์ มีกรณีตัวอย่างเกิดขึ้นที่จังหวัดชุมพร ซึ่งเป็น
เขตป่าสงวนทับที่สาธารณะประโยชน์และประชาชนเรียกร้องให้ทำการปฏิรูปที่ดินในที่ดังกล่าว
ทำให้เกิดปัญหาในการปฏิบัติว่าจะต้องรอจากกรมป่าไม้ก่อนหรือไม่ การเสนอเรื่องนี้เพื่อให้
มีแนวทางปฏิบัติเรื่องนโยบายที่ชัดเจนต่อไปซึ่งในที่ประชุมคณะอนุกรรมการพิจารณากฎหมาย
และระเบียบ มีผู้แทนกรมป่าไม้เข้าประชุมด้วย ได้มีความเห็นร่วมกันว่าเป็นอำนาจที่ ส.ป.ก.
จะนำที่ดินดังกล่าวมาดำเนินการได้ และตามที่ท่านกรรมการหวังว่าจะทำให้มีการบุกรุก
อุทยานแห่งชาติเขื่อนนั้น โดยที่จริงแล้วหากเป็นอุทยานแห่งชาติ ส.ป.ก. ไม่มีอำนาจเข้าไป
ดำเนินการ

-/ - เรื่องนี้จำเป็น...

- เรื่องนี้จำเป็นที่จะต้องขอเป็นหลักเกณฑ์ในการดำเนินการเพราะกฎหมายมอบอำนาจให้ แต่ในแง่นโยบายต้องขึ้นกับคณะกรรมการนี้ว่า มีนโยบายอย่างไร จะเก็บเรื่องนี้ไว้เฉย ๆ มิให้สาธารณชนได้รู้ หรือจะกำหนดให้ชัดเจนลงไปว่าจะทำอย่างไร ในฐานะพนักงานเจ้าหน้าที่ ส.ป.ก. จำต้องเสนอเรื่องให้คณะกรรมการพิจารณา หากคณะกรรมการเกรงว่าจะเป็นเหตุให้กระทบการดำเนินงานในลักษณะหนึ่งในเขตอุทยานแห่งชาติหรือเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า ส.ป.ก. ก็จะเก็บเรื่องไว้เฉย ๆ ส.ป.ก. ในฐานะทำหน้าที่จัดที่ดินระดับชาติ ยังคงมีแนวความคิดที่เป็นกับอนุรักษ์อยู่พอสมควร เรื่องนี้คงต้องพิจารณาดังไปในนโยบายว่าจะให้ดำเนินการต่อไปหรือไม่ประการใด หากไม่เขียนไว้ความเสียหายคงไม่เกิดขึ้น แต่หากมีการร้องเรียนในลักษณะกฎหมายขัดกันระหว่างที่สาธารณสมบัติของแผ่นดิน ประเภที่ 1 ตามมาตรา 26(1) กับที่ป่าไม้ก็ต้องนำเรื่องเข้าพิจารณาเป็นครั้งคราวไป

2. กรรมการเห็นว่ากรณียังไม่เกิด หากเกิดขึ้นก็นำเข้าคณะกรรมการนี้ตามที่ชี้แจง เพราะหากเขียนผิดไว้ จะทำให้ลำบากในการปฏิบัติ เพราะพูดว่า นักธุรกิจ อาจมองหาช่องทางบีบบังคับวิธีการต่าง ๆ ให้ ส.ป.ก. ลำบาก จึงควรปล่อยไว้ก่อนหากมีกรณีเกิดขึ้น ค่อยนำเข้ามาพิจารณา เมื่อมีหลาย ๆ เรื่องจึงค่อย ๆ ทำไปเป็นเกณฑ์จะดีกว่า

ได้รับคำชี้แจงว่าเรื่องนี้เคยมีกรณีเกิดขึ้น แต่หากคณะกรรมการเห็นว่าไม่สมควรโดยมุ่งไปที่เรื่องอุทยานแห่งชาติ ไม่พียงถึงออกหลักการเฉพาะที่สาธารณประโยชน์ที่ทับซ้อนกับป่าสงวนแห่งชาติ ซึ่งเขตป่าสงวนแห่งชาติก็เป็นที่ตั้ง ส.ป.ก. พูดยกกับกรมป่าไม้ได้อยู่แล้ว จึงอาจตัดเรื่องอุทยานแห่งชาติไปก่อน

มติคณะกรรมการ คณะกรรมการเข้าใจในหลักการตามที่ ส.ป.ก. เสนอ แต่เห็นว่าการออกมติคณะกรรมการในเรื่องนี้ควรมีปัญหาเกี่ยวกับพื้นที่อนุรักษ์ของกรมป่าไม้ จึงให้ ส.ป.ก. ถอนเรื่องไปเพื่อศึกษารายละเอียดก่อน

เรื่องที่ 4.2

เรื่อง แนวทางการตรวจสอบหลักฐานการถือครองที่ดินของรัฐ
ในเขตปฏิรูปที่ดิน

เลขาธิการคณะกรรมการขออนุญาตและลงทะเบียน นายไพโรจน์ โลกนิยม
ผู้อำนวยการพิเศษด้านกฎหมายปฏิรูปที่ดิน เป็นผู้เสนอการชี้แจง ซึ่งนายไพโรจน์ โลกนิยม
ได้ชี้แจงว่า ตามที่คณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ได้มีมติในคราวประชุม
ครั้งที่ 9/2532 เมื่อวันที่ 25 ธันวาคม 2532 เห็นชอบให้กำหนดระยะเวลาตามความ
ในมาตรา 30 วรรคสาม แห่งพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม (ฉบับที่ 3)
พ.ศ.2532 โดยถือเอาระยะเวลาก่อนปี พ.ศ.2524 เป็นปีที่กำหนดและอนุมัติหลักการได้
ส.ป.ก. จัดทำประกาศคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมเสนอ ประธานกรรมการ
ลงนาม โดยมีสาระสำคัญดังนี้

1. ระยะเวลาที่คณะกรรมการกำหนด
 2. มอบหมายให้คณะกรรมการปฏิรูปที่ดินจังหวัดเป็นผู้มีอำนาจพิสูจน์
ระยะเวลานั้น
 3. เอกสารหลักฐานที่ต้องตรวจสอบ ได้แก่ แผนที่ถ่ายถ่ายทางอากาศ
การรับรองจากผู้นายกครองท้องที่ การสอบสวนเจ้าของที่ดินข้างเคียง การเสียภาษีบำรุง-
ท้องที่ หรือการทำประโยชน์ในที่ดิน
- ส.ป.ก. ได้ดำเนินการจัดทำประกาศคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม
ดังกล่าว โดยมีรายละเอียด ดังนี้
1. ให้ พ.ศ.2524 เป็นเวลาที่คณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม
กำหนดให้เกษตรกรสามารถถือครองที่ดินเกินกว่า 50 ไร่ แต่ไม่เกิน 100 ไร่ และให้
คณะกรรมการปฏิรูปที่ดินจังหวัดมีอำนาจตรวจสอบและพิสูจน์ระยะเวลาการถือครองที่ดิน
ของเกษตรกร
 2. ที่ดินของรัฐที่เกษตรกรถือครองอยู่แล้วก่อนเวลาที่กำหนดในข้อ 1 เมื่อ
เกษตรกรดังกล่าวยื่นคำร้องและยินยอมชำระค่าเช่าหรือค่าชดเชยที่ดินในอัตราหรือจำนวน
ที่เพิ่มขึ้นตามที่คณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมกำหนด จะได้รับการจัดที่ดินให้
ตามจำนวนที่ดินที่ถือครองได้แต่ต้องไม่เกินหนึ่งร้อยไร่

3. การตรวจสอบและพิสูจน์ระยะเวลาการถือครองที่ดิน ให้พิจารณาจากหลักฐาน ดังนี้

3.1 การสอบสวนของพนักงานเจ้าหน้าที่ เกี่ยวกับ

3.1.1 ข้ออ้างอิงของเกษตรกรผู้ยื่นคำร้อง

3.1.2 สภาพการทำประโยชน์ในที่ดินของผู้ยื่นคำร้อง

3.1.3 ข้อเท็จจริงจากเจ้าของที่ดินข้างเคียง

3.2 เอกสารเกี่ยวกับ

3.2.1 หลักฐานการเสียภาษีบำรุงท้องที่

3.2.2 คำรับรองผู้ปกครองท้องที่

3.2.3 ภาพถ่ายทางอากาศ (ถ้ามี)

3.3 อื่น ๆ ตามที่คณะกรรมการปฏิรูปที่ดินจังหวัดเห็นสมควร

บัดนี้ ท่านประธานคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรม ได้ลงนามในประกาศคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรม เรื่อง "กำหนดเวลาและการตรวจสอบระยะเวลาการถือครองที่ดินของเกษตรกร ตามมาตรา 30 วรรคสามแห่งพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรม พ.ศ. 2515 แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2532" แล้วเมื่อวันที่ 16 มีนาคม 2533

ความเห็น ส.ป.ก. ในการปฏิบัติงานของพนักงานเจ้าหน้าที่ให้เป็นไปตามประกาศคณะกรรมการ กังขาว จำเป็นต้องกำหนดแนวทางในการดำเนินการให้ชัดเจน และเป็นแนวทางเดียวกันเพื่อให้ข้อเท็จจริงที่ถูกต้องและเป็นธรรม และเนื่องจาก

(1) พระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรม มาตรา 30 วรรคสี่ ได้บัญญัติไว้ว่า เกษตรกรที่ได้เข้าครอบครองที่ดินก่อน พ.ศ. 2510 หากต้องการที่จะได้กรรมสิทธิในที่ดินให้ ส.ป.ก. เรียบกเก็บได้เฉพาะค่าธรรมเนียมในการโอนและรังวัดและค่าปรับปรุงโฉนดที่ดิน ที่ ส.ป.ก. ดำเนินการให้ตามจำนวนที่คณะกรรมการกำหนดเฉพาะส่วนที่ไม่เกิน 50 ไร่

(2) ในกรณีที่เกษตรกรถือครองที่ดินไม่เกิน 50 ไร่ แต่ได้ครอบครองที่ดินมาก่อนปี 2524 ก็มีสิทธิที่จะไต่ถามสิทธิที่ดินโดยการเสียค่าชดเชย

ในการดำเนินการ (1) และ (2) จำต้องมีการสอบสวนตรวจสอบเพื่อไต่ถามระยะเวลาการถือครองเช่นเดียวกัน

ส.ป.ก. พิจารณาแล้วเห็นสมควรกำหนดขั้นตอนแนวทาง และวิธีปฏิบัติที่เกี่ยวข้องกับเกษตรกรและพนักงานเจ้าหน้าที่ในการดำเนินการเกี่ยวกับการตรวจสอบระยะเวลาการประกาศคณะกรรมการ และการตรวจสอบระยะเวลาตาม (1) และ (2) ดังนี้

1. การประกาศยึดคำร้อง

ให้คณะกรรมการปฏิรูปที่ดินจังหวัดประกาศให้เกษตรกรที่ครอบครองที่ดินของรัษฎังกล่าว มาขึ้นคำร้องต่อคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินจังหวัดหรือผู้ซึ่งคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินจังหวัดมอบหมาย เพื่อขอมีสิทธิตามที่กฎหมายปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรกำหนด การประกาศให้ขึ้นคำร้องให้เป็นไปตามแบบที่คณะกรรมการปฏิรูปที่ดินจังหวัดกำหนด และให้ประกาศให้ขึ้นคำร้องไปพร้อมกับการประกาศให้เกษตรกรยื่นคำร้องขอเช่าทำประโยชน์ที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดินตามความในข้อ 5 ของระเบียบคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกร ว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไข ในการคัดเลือกเกษตรกรซึ่งจะมีสิทธิได้รับที่ดินจากการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกร พ.ศ. 2525 ทั้งนี้ ให้นำความในส่วนที่เกี่ยวข้อง มาใช้บังคับโดยอนุโลม

2. คุณสมบัติของผู้ยื่นคำร้อง

2.1 จะต้องเป็นเกษตรกรที่มีคุณสมบัติตามระเบียบคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรว่าด้วย หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไข ในการคัดเลือกเกษตรกรซึ่งจะมีสิทธิได้รับที่ดินจากการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกร พ.ศ. 2525

-/2.2 จะตองยื่นยอม...

2.2 จะต้องยินยอมชำระค่าเช่าหรือค่าชดเชยที่ดินในอัตรา หรือ
จำนวนที่เพิ่มขึ้นตามที่คณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมกำหนด

2.3 จะต้องเป็นผู้ที่ครอบครองที่ดินของรัฐมาก่อน พ.ศ.2510 หรือ
ก่อน พ.ศ.2524

3. การยื่นคำร้อง

3.1 เกษตรกรจะต้องแสดงความประสงค์ของการยื่นคำร้องให้ชัดเจนว่า
ตนต้องการมีสิทธิตามกฎหมายปฏิรูปที่ดินอย่างไร

3.2 เกษตรกรจะต้องยื่นคำร้องภายในระยะเวลาที่คณะกรรมการ
ปฏิรูปที่ดินจังหวัดกำหนด

3.3 เกษตรกรจะต้องนำหลักฐานที่สามารถพิสูจน์ได้ว่าตนถือครอง
ที่ดินมาก่อนระยะเวลาที่กำหนดในข้อ 2 มาแสดงต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ประกอบ เช่น

3.3.1 ซออ้างอิงของเกษตรกรผู้ยื่นคำร้อง และสภาพการทำ
ประโยชน์ในที่ดินของผู้ยื่นคำร้อง

3.3.2 ขอเท็จจริงจากเจ้าของที่ดินข้างเคียงโดยลงลายมือชื่อรับรอง

3.3.3 คำรับรองจากผู้นปกครองท้องถิ่น

3.3.4 เอกสารหลักฐานต่าง ๆ เช่น หลักฐานการเสียภาษี
บำรุงท้องที่สำเนาทะเบียนบ้าน เป็นต้น

4. การสอบสวนของพนักงานเจ้าหน้าที่

4.1 ระยะเวลาการถือครองที่ดินของเกษตรกร

4.2 ถ้าระยะเวลาการถือครองที่ดินในแปลงที่ดินของเกษตรกรที่ไม่
เท่ากัน หรือเกษตรกรมีที่ดินหลายแปลง และถือครองระยะเวลาไม่เท่ากัน ให้แยกลักษณะ
การถือครองที่เกี่ยวข้องกับเนื้อที่ที่ดินหรือแปลงที่ดินดังกล่าว ไว้ในแบบสอบสวนให้ละเอียด

4.3 ให้ป้อนที่ขอเท็จจริงจากหลักฐานที่ผู้ยื่นคำร้องอ้างอิงในข้อ 3.3
ไว้ด้วย

-/4.4 ให้พนักงาน...

4.4 ให้พนักงานเจ้าหน้าที่รวบรวมคำร้องและเอกสารหลักฐานต่าง ๆ และเสนอความเห็นประกอบต่อคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินจังหวัด หรือผู้ที่คณะกรรมการปฏิรูปที่ดินจังหวัดมอบหมายเพื่อพิจารณาต่อไป

5. การพิจารณาของคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินจังหวัด

5.1 การพิจารณาขอเท็จจริงของระยะเวลาการถือครองของเกษตรกรตามพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม มาตรา 30 วรรคสามและสี่ ให้เป็นอำนาจของคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินจังหวัดเป็นผู้พิจารณา

5.2 ให้คณะกรรมการปฏิรูปที่ดินจังหวัดประกาศผลการพิจารณาตาม 5.1 ให้ผู้ยื่นคำร้องทราบ พร้อมกับประกาศผลการคัดเลือกเกษตรกรตามข้อ 9 แห่งระเบียบคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ว่าด้วย หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการคัดเลือกเกษตรกร ซึ่งจะมีสิทธิได้รับที่ดินจากการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. 2525

คำขอ ขออนุมัติแนวทางตามความเห็นของ ส.ป.ก. เพื่อใช้เป็นแนวทางปฏิบัติของเจ้าหน้าที่ต่อไป

มติคณะกรรมการ อนุมัติแนวทางปฏิบัติตามที่เสนอ

เรื่องที่ 4.3 เรื่อง แนวทางในการกำหนดเขตปฏิรูปที่ดิน

เลขาธิการคณะกรรมการ ขอเสนอญัตติขอประกาศให้ นายไพโรจน์ โลกนิยม ผู้อำนวยการที่เสนาตามกฎหมายปฏิรูปที่ดินเป็นผู้เสนอและชี้แจง ซึ่งนายไพโรจน์ โลกนิยม ชี้แจงว่า ตามที่ ส.ป.ก. ได้เสนอขออนุมัติ คปก. เพื่อกำหนดเขตปฏิรูปที่ดินในท้องที่ต่าง ๆ ทั่วประเทศ ตั้งแต่ พ.ศ. 2518 เป็นต้นมา รวมพื้นที่เขตปฏิรูปที่ดินทั้งสิ้น 43 จังหวัด 152 อำเภอ ทั้งนี้การกำหนดเขตปฏิรูปที่ดินดังกล่าว ส.ป.ก. ได้ถือเขตของอำเภอเป็นหลักตามบทบัญญัติมาตรา 25 แห่ง ส.ร.บ. การปฏิรูปที่ดินฯ พ.ศ. 2518 ซึ่งบทบัญญัติไว้ว่า "การกำหนดเขตปฏิรูปที่ดินให้ถือเขตอำเภอเป็นหลัก

-/ปัจจุบันไม่มี...

ปัจจุบันได้มีการแก้ไขเพิ่มเติม พ.ร.บ. การปฏิรูปที่ดิน พ.ศ. 2518 โดยมีสาระสำคัญประการหนึ่งคือ การกำหนดเขตปฏิรูปที่ดินตามมาตรา 25 วรรค 3 โดยบัญญัติว่า "การกำหนดเขตที่ดินให้เป็นเขตปฏิรูปที่ดินให้กำหนดเฉพาะที่ดินที่จะดำเนินการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม เว้นแต่ในกรณีที่จะต้องเขตตำบลหรืออำเภอเป็นหลักก็ได้"

ด้วยเหตุผลของบทบัญญัติตามมาตรา 25 วรรค 3 ดังกล่าว ทำให้ลักษณะการกำหนดเขตปฏิรูปที่ดินซึ่งเคยปฏิบัติแต่เดิมของ ส.ป.ก. เปลี่ยนแปลงไป โดยมีแนวทางการกำหนดเขตปฏิรูปที่ดินใหม่ว่า จะต้องกำหนดเขตปฏิรูปที่ดิน เฉพาะพื้นที่ที่จะดำเนินการตามแผนงานเท่านั้น เว้นแต่ในกรณีพิเศษสมควรเป็นอย่างอื่น ส.ป.ก. จึงจะสามารถกำหนดเขตปฏิรูปที่ดินเป็นตำบลหรืออำเภอได้

ปัญหา ส.ป.ก. ได้พิจารณาเรื่องการกำหนดเขตปฏิรูปที่ดินเฉพาะพื้นที่

ดำเนินการโดยละเอียดแล้ว เห็นว่าการดำเนินการดังกล่าวหากมิได้พิจารณาอย่างรอบคอบอาจเป็นปัญหาอุปสรรคและข้อขัดข้องในการดำเนินการปฏิรูปที่ดินตามนโยบายของรัฐที่เร่งรัดการจัดที่ดินทำกินให้แก่เกษตรกรโดยวิธีการปฏิรูปที่ดิน เป็นอย่างมาก กล่าวคือ

1. การกำหนดเขตปฏิรูปที่ดินนั้น กฎหมายบัญญัติให้ตราเป็นพระราชกฤษฎีกา ซึ่งมีขั้นตอนการพิจารณาจากส่วนราชการที่เกี่ยวข้องหลายหน่วยงาน จึงต้องใช้เวลาดำเนินการพอสมควรในการออก พ.ร.ฎ. แก่ฉบับ ดังนั้นหากมีพื้นที่ดำเนินการหลายพื้นที่กระจายอยู่ทั่วไปในเขตตำบลหรืออำเภอใด ส.ป.ก. จะต้องเสนอออก พ.ร.ฎ. กำหนดเขตปฏิรูปที่ดินทุกพื้นที่ที่จะดำเนินการ

อาทิเช่น ในตำบลใดตำบลหนึ่งมีที่ดินของรัฐ ที่สามารถนำมาดำเนินการปฏิรูปที่ดินได้ รวม 10 พื้นที่ หลายประเภท เช่น ที่สาธารณประโยชน์ ที่ป่าสงวนแห่งชาติ ที่เสื่อมโทรม ที่จำแนกออกจากป่าไม้จากรให้เป็นที่ที่เกษตรกรรวม ฯลฯ ส.ป.ก. จะต้องออก พ.ร.ฎ. กำหนดเขตปฏิรูปที่ดินถึง 10 ฉบับ ถ้าทำให้เกิดความซ้ำซ้อนและสิ้นเปลืองงบประมาณในการเตรียมการออก พ.ร.ฎ.

2. การกำหนดเขตปฏิรูปที่ดินของ ส.ป.ก. ที่ใดกำหนดเขตเป็นอำเภอ นั้นสามารถกำหนดขอบเขตได้สะดวกรวดเร็ว เนื่องจากในขอบเขตปกครองของอำเภอ ซึ่งกรมการปกครองได้จัดทำไว้ถูกต้องแล้ว เป็นหลักฐานในการกำหนดแนวเขตที่ดินที่ปฏิรูปที่ดิน ซึ่ง หาก ส.ป.ก. จะต้องกำหนดเขตปฏิรูปที่ดินเฉพาะพื้นที่ดำเนินการ จะต้องส่งเจ้าหน้าที่ออกไปรังวัดขอบเขตที่ดินแล้วจะแปลงเพื่อจัดทำแผนที่ใหม่ ซึ่งการรังวัดขอบเขตที่ดินดังกล่าว ต้องใช้ระยะเวลาดำเนินการพอสมควร

3. นอกจากอำนาจหน้าที่ในการจัดที่ดินให้ราษฎรแล้ว ตาม พ.ร.บ. การปฏิรูปที่ดิน ส.ป.ก. ยังมีหน้าที่ที่จะต้องทำการพัฒนาที่ดินและสาธารณูปโภคอื่น ๆ ในเขตปฏิรูปที่ดินเพื่อยกระดับรายได้ของเกษตรกร ซึ่งการใช้จ่ายเงินงบประมาณในการพัฒนาที่ดิน ส.ป.ก. มีเงินของกองทุนการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกร อันจะนำไปใช้ได้เฉพาะในพื้นที่ที่เป็นเขตปฏิรูปที่ดินเท่านั้น ดังนั้นหากการกำหนดเขตปฏิรูปที่ดินจะต้องกำหนดเฉพาะพื้นที่ดำเนินการ เมื่อ ส.ป.ก. มีความจำเป็นที่จะต้องสร้างสิ่งก่อสร้างในการพัฒนาต่าง ๆ ให้ต่อเนื่องหรือสัมพันธ์กับสิ่งก่อสร้างที่หน่วยราชการต่าง ๆ ได้ดำเนินการไว้แล้ว ซึ่งอยู่นอกเขตปฏิรูปที่ดิน ส.ป.ก. ไม่สามารถดำเนินการได้ อันจะทำให้เกษตรกรในพื้นที่ปฏิรูปที่ดินไม่อาจได้ประโยชน์จากสิ่งก่อสร้าง หรือสาธารณูปโภคที่รัฐได้ลงทุนก่อสร้างไว้บางส่วน เช่น ในกรณีที่มีถนน หรือคลองส่งน้ำ ที่อยู่ห่างจากเขตที่ดินปฏิรูปที่ดินออกไป ส.ป.ก. ก็ไม่สามารถที่จะก่อสร้างถนนหรือคลองส่งน้ำออกไปเชื่อมต่อกับสิ่งก่อสร้างดังกล่าวได้ เนื่องจากไม่มีอำนาจนำเงินกองทุนการปฏิรูปที่ดินไปใช้นอกเขตปฏิรูปที่ดิน

4. ในการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกร นอกจากการนำที่ดินของรัฐบาลดำเนินการปฏิรูปที่ดินแล้ว ส.ป.ก. ยังมีอำนาจหน้าที่ในการนำที่ดินเอกชนถือครองเกินกว่าเนื้อที่ที่กฎหมายกำหนดมาดำเนินการปฏิรูปที่ดินอีกด้วย และในการดำเนินการปฏิรูปที่ดินในที่ดินเอกชน ส.ป.ก. จะต้องทำการสำรวจหาว่าขนาดที่ดินเกินสิทธิ ซึ่งตามข้อเท็จจริง ที่ดินดังกล่าวจะอยู่กระจัดกระจายทั่วไปในท้องที่ซึ่งไม่สามารถจะกำหนด

เป็นเขตเฉพาะพื้นที่หรือเฉพาะแห่งใด หากจะกำหนดเขตปฏิรูปที่ดินเป็นพื้นที่เล็ก ๆ จะทำให้งานในการจัดซื้อมีเฉพาะจุดใดจุดหนึ่งเท่านั้น ซึ่ง ส.ป.ก. ไม่สามารถดำเนินการได้ และไม่คุ้มกับการกำหนดเขตที่ดิน นอกจาก ส.ป.ก. จะกำหนดเขตปฏิรูปที่ดินเป็นหน่วยเล็กขนาดตำบลเป็นเขตปฏิรูปที่ดินเท่านั้น

จากปัญหาและอุปสรรคดังกล่าว ส.ป.ก. ได้พิจารณาหาแนวทางแก้ไขและเห็นว่าการกำหนดเขตปฏิรูปที่ดินเพื่อให้สอดคล้องกับเจตนารมณ์ของกฎหมายที่จะให้กำหนดเขตปฏิรูปที่ดินในพื้นที่หน่วยเล็ก และเพื่อเป็นการสนองนโยบายของรัฐที่เร่งรัดการจัดที่ดินทำกินให้แก่เกษตรกรโดยวิธีการปฏิรูปที่ดินโดยใช้งบประมาณแผ่นดินน้อยที่สุด ส.ป.ก. เห็นสมควรกำหนดเขตปฏิรูปที่ดินโดยยึดขอบเขตตำบลเป็นหลัก ด้วยเหตุผลดังนี้

1. ส.ป.ก. เห็นว่าขอบเขตการปกครองท้องถิ่นที่มีขอบเขตแน่นอนถูกต้องที่สุดนอกเหนือจากเขตอำเภอซึ่ง ส.ป.ก. เคยถือเป็นแนวปฏิบัติในการกำหนดเขตปฏิรูปที่ดินแล้ว การกำหนดเขตปฏิรูปที่ดินเป็นตำบลจะเป็นวิธีการที่เหมาะสมที่สุด
 2. ความสมบูรณ์ของกฎหมายทำให้ขอบเขตที่สามารถกำหนดเขตปฏิรูปที่ดินเป็นตำบลได้ หากมีความจำเป็น ซึ่งจากปัญหาอุปสรรคทั้ง 4 ประการดังกล่าวสามารถใช้เป็นเหตุผลในการยกเว้นที่จะไม่ต้องกำหนดเขตปฏิรูปที่ดิน เฉพาะพื้นที่ดำเนินการได้
- แก้อย่างไรก็ตาม หากที่ดินที่ ส.ป.ก. ได้รับมาปฏิรูปที่ดินเป็นของรัฐ ที่มีขนาดเนื้อที่มากเป็นผืนใหญ่หรืออยู่กระจัดกระจายทั่วไปครอบคลุมพื้นที่หลายตำบลในอำเภอนั้น ก็ให้ ส.ป.ก. สามารถกำหนดเขตปฏิรูปที่ดินโดยใช้ขอบเขตอำเภอเป็นหลักด้วยเหตุผล และขอบเขตที่ใช้อย่างยิ่งในการกำหนดเขตปฏิรูปที่ดินเป็นตำบลข้างต้น

คำขอ

1. ขออนุมัติเป็นหลักการเพื่อใช้แนวเขตตำบลเพื่อเป็นแนวทางในการจัดทำโครงการกำหนดเขตปฏิรูปที่ดินของ ส.ป.ก. ต่อไป
2. หากกรณีมีเหตุผลความจำเป็นที่จะต้องกำหนดเขตปฏิรูปที่ดินเป็นอำเภอ โดยมีหลักการ เช่นเดียวกับข้อ 1 ก็ให้ ส.ป.ก. สามารถกำหนดเขตปฏิรูปที่ดินเป็นอำเภอได้

-/ขอพิจารณา...

ข้อพิจารณาของคณะกรรมการ

กรรมการมีความเห็นว่า กฎหมายให้อำนาจ ส.ป.ก. กำหนดเขตปฏิรูปที่ดิน เป็นตำบลหรืออำเภอได้อยู่แล้วในกรณีที่เป็น จึงไม่ต้องขออนุมัติเป็นหลักการแต่อย่างใด โดยในการเสนอขออนุมัติประกาศเขตปฏิรูปที่ดินเป็นตำบลหรืออำเภอ ส.ป.ก. อาจชี้แจง เหตุผลความจำเป็นว่า เนื่องจากในท้องที่ตำบลหรืออำเภอดังกล่าว มีพื้นที่ที่สมควรจะ ดำเนินการในโอกาสต่อไปอีกตามเหตุผลที่เสนอ และการจะขอประกาศเขตเป็นตำบล หรืออำเภอจะไม่ให้เกิดคร่อมกลุ่มบุคคลที่ไม่เกี่ยวข้องในตำบลหรืออำเภอนั้น ๆ

มติคณะกรรมการ

ให้ ส.ป.ก. ขอกำหนดเขตปฏิรูปที่ดินเป็นตำบลหรืออำเภอใดโดยอ้างเหตุผล ความจำเป็นตามข้อพิจารณาของคณะกรรมการ

เรื่องที่ 4.4 เรื่องการเรียกเก็บเงินจากเกษตรกรที่ได้รับการจัดที่ดินของรัฐโดย การปฏิรูปที่ดิน

เลขาธิการคณะกรรมการขออนุญาตประชาชนให้ นายไพโรจน์ โกลนิม ผู้ชำนาญการพิเศษด้านกฎหมายปฏิรูปที่ดิน เป็นผู้เสนอและชี้แจง ซึ่งนายไพโรจน์ โกลนิม ได้ชี้แจงว่า ตามที่ได้มีการแก้ไข พ.ร.บ. การปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม มาตรา 30 กำหนดวิธีการจัดที่ดินของรัฐให้เกษตรกร โดยการให้เช่า เช่าซื้อ จัดได้โดยเรียกเก็บ ค่าเช่าหรือค่าธรรมเนียมในการโอนและรังวัดและค่าปรับปรุงพัฒนาที่ดินแล้วแต่กรณี แตกต่างกันตามระยะเวลาที่เกษตรกรถือครองที่ดิน นอกจากนั้นความความในมาตรา 30 วรรคสาม ได้ให้อำนาจคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเป็นผู้กำหนดระยะเวลาการถือครองที่ดิน ของรัฐของเกษตรกร เพื่อให้เกษตรกรมีสิทธิรับการจัดที่ดินได้เกินกว่า 50 ไร่ ทั้งนี้ ตามจำนวนที่เกษตรกรถือครองอยู่ก่อนแล้วแต่ต้องไม่เกิน 100 ไร่ โดยเกษตรกรต้องเสีย ค่าเช่าหรือค่าธรรมเนียมที่ดินในอัตราที่เพิ่มขึ้นสำหรับที่ดินส่วนที่เกิน 50 ไร่ ซึ่งคณะกรรมการ

-/ปฏิรูปที่ดิน...

ปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมในการประชุมครั้งที่ 9/2532 วันที่ 25 ธันวาคม 2532 ได้กำหนดให้เกษตรกรที่ถือครองที่ดินของรัฐก่อน พ.ศ.2524 สามารถร้องขอรับการจัดที่ดินได้ตามจำนวนที่ดินถือครองแต่ไม่เกิน 100 ไร่ ดังนั้น รูปแบบในการจัดที่ดินของรัฐให้เกษตรกร ซึ่งจะมีผลถึงเงินที่จะเรียกเก็บจากเกษตรกร และขนาดที่ดินที่จัดให้ จึงสรุปได้ดังนี้

<u>ระยะเวลาการถือครอง</u>	<u>ขนาดที่ดิน (ไร่)</u>	<u>เงินที่เรียกเก็บ</u>
ก่อน พ.ศ.2510	0-50	ค่าธรรมเนียมในการโอนและรังวัด
	เกินกว่า 50-100	ค่าเช่าหรือค่าชดเชยที่ดิน (อัตราที่เพิ่มขึ้น)
หลัง พ.ศ.2510- ก่อน พ.ศ.2524	0-50	ค่าเช่าหรือค่าชดเชยที่ดิน (อัตราปกติ)
	เกินกว่า 50-100	ค่าเช่าหรือค่าชดเชยที่ดิน (อัตราที่เพิ่มขึ้น)
พ.ศ.2524-ปัจจุบัน	0-50	ค่าเช่าหรือค่าเช่าซื้อ (อัตราปกติ)

ส.ป.ก. พิจารณาเห็นสมควรกำหนดหลักการ การเรียกเก็บเงินจากเกษตรกร ที่ได้รับการจัดที่ดินของรัฐดังกล่าว ดังนี้

หลักการ

เหตุผล

1. ค่าเช่า

เป็นค่าตอบแทนที่มีอัตราค่าที่สุทธของประเภท
ค่าตอบแทนที่เกษตรกรจะต้องเสียให้กับ ส.ป.ก.

เกษตรกรได้รับเพียงสิทธิการเช่า
และการเช่าเป็นทางเลือกของเกษตรกร
ที่ยังไม่มีรายได้เพียงพอที่จะจ่ายค่า
ตอบแทนประเภทอื่น ที่มีสิทธิดีกว่าให้
กับ ส.ป.ก.

-/2. ค่าธรรมเนียม...

หลักการ

เหตุผล

2. ค่าธรรมเนียมในการโอนและรังวัด

การเรียกเก็บจะเป็นไปตามที่ ส.ป.ก. ได้ใช้จ่ายไปจริงที่เกี่ยวข้องกับการโอนและรังวัดที่ดินนั้น

เป็นไปตามบัญชีของกฎหมายที่ต้องการให้ผู้ครอบครองที่ดินของรัฐมาก่อนปี 2510 ในช่วงที่ไม่เกิน 50 ไร่ โฉกกรรมสิทธิ์ในที่ดิน โดยเสียค่าตอบแทนให้ ส.ป.ก. เฉพาะค่าธรรมเนียมในการโอนและรังวัด

3. ค่าปรับปรุงพัฒนาที่ดิน

เป็นค่าตอบแทนที่เกษตรกรจะต้องเสียให้กับ ส.ป.ก. ในกรณีที่ ส.ป.ก. ได้ลงทุนพัฒนาในที่ดินนั้นไป โดยใช้หลักการตามที่คณะกรรมการการได้มีมติไว้ในการประชุมครั้งที่ 10/2523 เมื่อวันที่ 22 ตุลาคม 2523 เรื่อง กำหนดหลักเกณฑ์การ เรียกเก็บเงินคืนทุนจากเกษตรกรในเขตปฏิรูปที่ดิน เป็นแนวทางในการพิจารณากำหนดค่าปรับปรุงพัฒนาที่ดินต่อไป

เพื่อให้เป็นไปตามมติคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกร และบทบัญญัติตามมาตรา 30 วรรคสี่ แห่งพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกร

4. ค่าชดเชย

มีอัตราสูงกว่าค่าเช่าเท่ากับราคาเช่าซื้อ อัตราค่าชดเชยที่ดินแบ่งเป็น 2 ประเภท คือ

4.1 ค่าชดเชยสำหรับเกษตรกรที่ถือครองที่ดิน 0-50 ไร่ ก่อน พ.ศ. 2524

4.2 ค่าชดเชยที่ดินที่เพิ่มขึ้นเกินกว่าข้อ 4.1 จะมีอัตราสูงกว่าค่าชดเชยตามข้อ 4.1

พระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกร มาตรา 30 วรรคสาม ใ้บัญญัติให้สิทธิกับผู้ถือครองที่ดินของรัฐที่ ส.ป.ก. นำที่ดินมาปฏิรูปที่ดินเดิม โดยผู้ครอบครองที่ดินมาก่อน พ.ศ. 2524 จะเสียค่าตอบแทนให้กับ ส.ป.ก. ในรูปของค่าชดเชยแทนค่าเช่าซื้อ หากผู้ถือครองที่ดินนั้นต้องการไ้กรรมสิทธิ์ในที่ดิน ซึ่งกฎหมายมีเจตนารมณ์ดีจะให้เก็บค่าตอบแทนจากเกษตรกรในอัตราที่ไม่สูงนักเพราะ

หลักการ

เหตุผล

(1) เกษตรกรเป็นผู้บุกเบิกถนนที่ดินนั้นมา

(2) เกษตรกรได้เสียค่าใช้จ่ายในการซื้อ

และพัฒนาที่ดินนั้นมาแล้ว

การแบ่งค่าชดเชยออกเป็น 2 ประเภท

ก็เนื่องจากมาตรา 30 วรรคสาม ได้บัญญัติให้เก็บค่าชดเชยในส่วนที่เกษตรกรได้สิทธิในที่ดินเพิ่มขึ้นสูงกว่าค่าชดเชยในส่วน 50 ไร่

5. ค่าเช่าซื้อ

มีอัตราสูงกว่าค่าตอบแทนประเภทอื่น ๆ จะเรียกเก็บจากเกษตรกร 2 ประเภท คือ

5.1 จากเกษตรกรที่ถือครองที่ดินของรัฐ ตั้งแต่ปี 2524

5.2 จากเกษตรกรที่ได้รับคัดเลือกเช่าไปปรับที่ดินใหม่

ผู้ที่ได้ชำระค่าเช่าซื้อครบถ้วนจะได้กรรมสิทธิ์

ในที่ดินจาก ส.ป.ก. และเกษตรกรตามข้อ 5.1

และ 5.2 กฎหมายปฏิรูปที่ดินให้สิทธิในการชำระราคาที่ดินในรูปของการเช่าซื้อให้กับ ส.ป.ก.

ในลักษณะที่สูงกว่าผู้ที่ได้เช่าครอบครองที่ดินของรัฐมาเป็นระยะเวลานานตามมาตรา 30

วรรคสาม

คำขอ ขออนุมัติการคิดคำนวณอัตราค่าตอบแทนที่ดินตามหลักการที่ ส.ป.ก. เสนอ

มติคณะกรรมการ อนุมัติหลักการการเรียกเก็บเงินค่าตอบแทนที่ดินจากเกษตรกรที่ได้รับการจัดที่ดินของรัฐโดยการปฏิรูปที่ดินตามที่ ส.ป.ก. เสนอ โดยมีหลักการว่า ในการกำหนดอัตราค่าตอบแทนดังกล่าว ให้อยู่ในขีดความสามารถที่เกษตรกรจะชำระได้ อย่าให้อัตราค่าตอบแทนสูงเกินไป

เรื่องที่ 4.5 เรื่อง นายสละ เกตุทอง และนายเสนห์ หลักสูงเป็น ร้องขอความเป็นธรรม

ขอขานการคณะกรรมการขออนุญาตประกอบอาชีพ นายไพโรจน์ โลกนิม
ผู้ชำนาญการพิเศษด้านกฎหมายปฏิรูปที่ดิน เป็นผู้เสนอและชี้แจง ซึ่งนายไพโรจน์ โลกนิม
ได้เสนอและชี้แจงว่า ค่ายสำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี ... ซึ่งเรื่องร้องเรียนของ
นายสละ เกตุทอง และนายเสนห์ หลักสูงเป็น เกี่ยวกับการเช่าที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดิน
จังหวัดนครสวรรค์ ให้สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม (ส.ป.ก.) พิจารณา
สรุปข้อเท็จจริงไต่สวน

สำนักงานการปฏิรูปที่ดินจังหวัดนครสวรรค์ (ส.ป.ก.นว) ได้จัดซื้อ
ที่ดินจากนายแท่ง จุฬีเทศ จำนวน 1 แปลง เนื้อที่ 23-2-00 ไร่ และจัดซื้อที่ดินจาก
นายผง โขศรีทอง จำนวน 1 แปลง เนื้อที่ 21-3-60 ไร่ ที่ ต.กอนคา อ.ท่าตะโก
จ.นครสวรรค์ เมื่อเดือนธันวาคม 2529 โดยทั้งสองคนต่างได้ขอค่าตอบแทนที่ ส.ป.ก.นว
ขณะเสนอขายที่ดินที่ขายเป็นอาณัติคือ นายสละ เกตุทอง และนายเสนห์ หลักสูงเป็น
ตามลำดับ เขาทำนาอยู่ ต่อมาเดือนกุมภาพันธ์ 2530 ส.ป.ก.นว ได้นำที่ดินที่จัดซื้อมานี้
จัดให้เกษตรกรเช่าทำประโยชน์และไต่ถามข้อเท็จจริงเพิ่มเติมว่า ผู้ร้องทั้งสองนอกจาก
จะเป็นหลานแล้วยังเป็นบุตรเขยของนายแท่ง และนายผง ตามลำดับ จึงไม่จัดที่ดินให้
บุคคลทั้งสองเขา โดยอ้างเหตุผลว่าเป็นนโยบายของ ส.ป.ก.ที่ไม่จัดที่ดินให้เจ้าของที่ดิน
ที่ไต่ขายที่ดินแก่ ส.ป.ก.ผู้ร้องทั้งสองจึงโกรธแค้นไปยังอำเภอท่าตะโก ซึ่งเรื่องนี้
ส.ป.ก.นว ได้นำเสนอเขาที่ประชุมคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินจังหวัดนครสวรรค์ (คปจ.นว)
พิจารณาแล้ว และที่ประชุมมีมติให้คัดสิทธิผู้ร้องทั้งสอง ในการประชุม คปจ.นว ครั้งที่
3/2531 เมื่อวันที่ 27 มิถุนายน 2531 โดยยกเหตุผลว่า ผู้ร้องทั้งสองเป็นบุตรเขยของ
เจ้าของที่ดิน ที่ไต่ขายที่ดินให้แก่ ส.ป.ก.นว จึงไม่มีสิทธิเช่าที่ดิน ตามระเบียบ คปจ.นว
ว่าด้วยการคัดเลือกเกษตรกร ซึ่งจะได้รับการเช่าหรือเช่าซื้อที่ดินจากการปฏิรูปที่ดิน
เพื่อเกษตรกรรม โดยการจัดซื้อของ ส.ป.ก.จังหวัดนครสวรรค์ (เอกสารประกอบ 1)
ซึ่งข้อ 4(1) ของระเบียบดังกล่าวกำหนดว่า เกษตรกรผู้ซึ่งจะได้รับการพิจารณาคัดเลือก
เช่าทำประโยชน์ในที่ดินของ ส.ป.ก. จะต้องไม่เป็นบุตร บุตรเขย-บุตรสะใภ้ บุตรบุญธรรม

-/กฤษมรต ...

คุณสมบัติ หรือบิดา-มารดา ของเจ้าของที่ดิน เว้นแต่การขายโดยวิธีลงสิทธิ ผู้ร้องทั้งสอง จึงไต่ถามเรื่องไปยังสำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี เพื่อขอเช่าที่ดินในแปลงที่ ส.ป.ก. นว จัดซื้อมาจากพอลาของตนต่อไป เนื่องจากผู้ร้องทั้งสองได้เช่าที่ดินดังกล่าว อยู่ก่อนแล้ว และไม่มีที่ดินเป็นของตนเอง

ความเห็นของ ส.ป.ก.

ระเบียบคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินจังหวัดนครสวรรค์ ว่าด้วยการคัดเลือก เกษตรกรซึ่งจะได้รับสิทธิการเช่าหรือเช่าซื้อที่ดินจากการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม โดย การจัดซื้อของ ส.ป.ก. นว ประกาศ ณ วันที่ 30 มิถุนายน 2530 ข้อ 4 ซึ่งกำหนดคุณสมบัติ ของผู้ซึ่งได้รับการพิจารณาคัดเลือกเช่าทำประโยชน์ในที่ดิน เป็นการกำหนดเพิ่มเติม คุณสมบัติเกินกว่าระเบียบคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขในการคัดเลือกเกษตรกร ซึ่งจะมีสิทธิได้รับที่ดินจากการปฏิรูปที่ดิน เพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. 2525 กำหนด อันเป็นการขัดหรือแย้งกับระเบียบ คปก. จึงไม่ สามารถจะนำระเบียบ คปก. นว ดังกล่าว มาดัดสิทธิผู้ร้องทั้งสองได้ นอกจากนี้ข้อเท็จจริง ปรากฏว่า ผู้ร้องทั้งสอง เป็นผู้เช่าเดิมในที่ดินแปลงที่ ส.ป.ก. นว จัดซื้อมา และไม่มี ที่ดินแปลงอื่นเป็นของตนเอง จึงเป็นผู้ที่มีคุณสมบัติและอยู่ในหลักเกณฑ์ที่จะได้รับสิทธิการเช่า ที่ดินในที่ดินดังกล่าวเป็นลำดับแรก จังหวัดนครสวรรค์และ ส.ป.ก. เห็นว่ากรณีนี้เป็นปัญหา ความระเบียบ คปก. ว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการคัดเลือก พ.ศ. 2525 วรรคสองข้อ 12 เห็นควรนำเสนอ คปก. พิจารณา

มติคณะกรรมการพิจารณากฎหมายและระเบียบ

ในการประชุมคณะกรรมการพิจารณากฎหมายและระเบียบครั้งที่ 4/2533 เมื่อวันที่ 16 เมษายน 2533 คณะกรรมการฯ มีมติว่าระเบียบคณะกรรมการ ปฏิรูปที่ดินจังหวัดนครสวรรค์ ว่าด้วยการคัดเลือกเกษตรกร ซึ่งจะได้รับสิทธิการเช่าหรือเช่าซื้อ ที่ดินจากการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม โดยการจัดซื้อของ ส.ป.ก. จังหวัดนครสวรรค์ ข้อ 4(1) ให้บังคับในกรณีที่ไม่ได้ อำนาจคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินจังหวัดตามมาตรา 20(6)

-/แห่งพระราชบัญญัติ...

แห่งพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. 2518 ในการออกระเบียบหรือข้อบังคับเกี่ยวกับการปฏิบัติงานของสำนักงานการปฏิรูปที่ดินจังหวัด ต้องไม่ขัดหรือแย้งกับระเบียบหรือข้อบังคับหรือมติของคณะกรรมการ และที่ประชุมมีมติให้แจ้งมติคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินจังหวัดนครสวรรค์ ที่เกิดขึ้นผู้ร้องทั้งสอง บัดความเห็นของคณะกรรมการพิจารณากฎหมายและระเบียบ เพื่อเสนอคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พิจารณาต่อไป

คำขอ

ขอให้คณะกรรมการโปรดพิจารณา

1. ระเบียบคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินจังหวัดนครสวรรค์ ในส่วนที่เป็นการกำหนดคุณสมบัติของเกษตรกร ข้อ 4(1) เป็นการขัดหรือแย้งกับการกำหนดคุณสมบัติของเกษตรกร ตามระเบียบคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ว่าด้วยหลักเกณฑ์วิธีการ และเงื่อนไขในการคัดเลือกเกษตรกร ซึ่งจะมีสิทธิได้รับที่ดินจากการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. 2525 หรือไม่ และจะมีผลบังคับใช้ได้หรือไม่

2. ให้คณะกรรมการปฏิรูปที่ดินจังหวัดนครสวรรค์ ทำการคัดเลือกนายสง่า และนายเด่นท่า เข้าทำประโยชน์ในที่ดิน ตามระเบียบคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ว่าด้วย หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการคัดเลือกเกษตรกรซึ่งจะมีสิทธิได้รับที่ดินจากการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. 2525 ต่อไป

ครุฑ

ระเบียบคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินจังหวัดนครสวรรค์
ว่าด้วยการคัดเลือกเกษตรกรซึ่งจะได้รับสิทธิการเช่าหรือเช่าซื้อที่ดินจากการปฏิรูปที่ดิน-
เพื่อเกษตรกรรม โดยการจัดซื้อของ ส.ป.ก. จังหวัดนครสวรรค์

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 20(6) แห่งพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดิน-
เพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. 2518 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2519 คณะกรรมการปฏิรูป
ที่ดินจังหวัดนครสวรรค์ จึงขอออกระเบียบไว้ดังต่อไปนี้

ข้อ 1. ระเบียบนี้เรียกว่าระเบียบคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินจังหวัดนครสวรรค์
ว่าด้วยการคัดเลือกเกษตรกรซึ่งจะได้รับสิทธิได้รับที่ดินจากการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมโดยการ
จัดซื้อของ ส.ป.ก. นครสวรรค์

ข้อ 2. ระเบียบนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันที่ 24 มิถุนายน 2530 เป็นต้นไป

ข้อ 3. ทดความใดที่มีไว้ระบุไว้ในระเบียบนี้ก็ให้ใช้ระเบียบคณะกรรมการ
การปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการคัดเลือกเกษตรกร
ซึ่งจะได้รับสิทธิได้รับที่ดินจากการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. 2525 ให้ขาด

ข้อ 4. เกษตรกรผู้ซึ่งจะได้รับการพิจารณาคัดเลือกเข้าทำประโยชน์ในที่ดิน
ของ ส.ป.ก. (ที่ดินเอกชน) ต้องอยู่ในหลักเกณฑ์การคัดเลือก คือ

(1) ต้องไม่เป็นบุตร บุตรเขย-สะใภ้ บุตรบุญธรรม คู่สมรส หรือบิดา-มารดา
ของเจ้าของที่ดิน เว้นแต่การขายโดยวิธีบังคับคดี

(2) เกษตรกรผู้เช่าเดิมจากเจ้าของที่ดินแปลงที่ ส.ป.ก. จัดซื้อมาจะได้รับสิทธิ
การเช่าทำประโยชน์เมื่อได้เช่าที่ดินแปลงดังกล่าวทำประโยชน์ติดต่อกันมาไม่น้อยกว่า 3 ปี

-/(3) ต้องเป็น...

(3) ต้องเป็นผู้ไม่มีที่ดินทำกินเป็นของตนเอง หรือของคู่สมรส หรือถ้ามี
เมื่อรวมกับที่ดินที่จะได้รับจาก ส.ป.ก. ต้องไม่เกิน 25 ไร่

ข้อ 5. ในกรณีมีปัญหาให้ทำหนังสือคณะกรรมการพิจารณาต่อไป

ได้ไว้ ณ วันที่ 30 มิถุนายน 2530

สำเนาถูกต้อง
เปรมจิต สังขพงษ์
(นางเปรมจิต สังขพงษ์)
นิติกร 5

พันตรี ไชยเดช โอวาทตระกูล
(ไชยเดช โอวาทตระกูล)
รองผู้ว่าราชการจังหวัด รักษาการแทน
ผู้ว่าราชการจังหวัดนครสวรรค์

ข้อพิจารณาของคณะกรรมการ

เรื่องนี้สืบเนื่องมาจากกรณีมีเกษตรกรนำที่ดินมาขายให้ ส.ป.ก. โดย เจตนาจำเงินไปใช้หนี้ อ.ก.ส. และหวังให้กรมได้เช่าที่ดินนั้นต่อไป ส.ป.ก. เห็นว่า การปลดเปลื้องหนี้สินของเกษตรกรไม่ใช่น้ำหนักของ ส.ป.ก. นโยบายของ ส.ป.ก. ไม่ต้องการให้เกษตรกรขายที่ดินแล้วกลายเป็นผู้เช่า จึงแจ้งจังหวัดขอให้เลิกซื้อขายที่ดินดังกล่าว สปจ.นว. จึงได้ออกระเบียบว่าด้วยการกักเคื้ออกเกษตรกรฯ เริ่มเดิม นอกเหนือไปจากระเบียบของ สปก. ว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการกักเคื้ออกเกษตรกร ดังนั้นหากจะพิจารณาระเบียบ สปจ.นว. ขัดแย้งกับระเบียบ สปก. หรือไม่นั้น ต้อง ย้อนกลับไปมองนโยบายของส่วนกลาง หากเปลี่ยนแปลงนโยบายจะได้ชี้แจงจังหวัดเพื่อ มิให้เกิดความขัดแย้งขึ้นอีก

คณะกรรมการมีความเห็นว่า

1. ยังไม่ควรตัดสินว่าระเบียบ สปจ.นว. ขัดหรือแย้งกับระเบียบ สปก. หรือไม่ การแก้ไขนโยบายควรมุ่งให้เกษตรกรมีที่ดินเป็นของตนเอง แต่การที่เกษตรกรขายที่ดินให้แก่ ส.ป.ก. น่าจะเป็นการดีเพราะเกษตรกรสามารถปลดเปลื้องหนี้สินได้ และเขาอยู่ต่อไปได้ ส.ป.ก. ซื้อได้ในราคาไม่แพงเพราะต่อไปคงซื้อได้ยาก นอกจากนี้ ส.ป.ก. ยังสามารถนำที่ดินนั้นมาจัดแบ่งให้คนอื่นได้อีก และยังช่วยลดการบุกรุกต่อไป
2. ควรทบทวนนโยบายเรื่องการสูญเสียที่ดินและการช่วยเหลือเกษตรกร ให้มีที่ดินเป็นของตนเอง โดยทบทวนเรื่องทายาทของผู้ที่เสียที่ดิน เนื่องจากการขาย ที่ดินให้ ส.ป.ก. แล้วจึงลองมองว่า ระเบียบขัดหรือแย้งกันหรือไม่
3. ควรรับพิจารณาคำร้องของเกษตรกรทั้ง 2 รายนี้ สำหรับการแก้ไข นโยบายให้นำเสนอในการประชุมครั้งต่อไป
4. ระหว่างนี้ให้ช่วยเหลือเกษตรกรทั้ง 2 ราย โดยอาจจัดที่ดินให้เขาชั่วคราวไปก่อนจนกว่าคณะกรรมการจะมีมติในเรื่องนโยบาย

-/มติคณะกรรมการ...

มติคณะกรรมการ

ให้จัดที่ดินในเกษตรกรรมทั้ง 2 รายที่เช่าชั่วคราวไปก่อนจนกว่าจะได้
พิจารณาพบพยานนโยบายเกี่ยวกับการช่วยเหลือเกษตรกรให้ที่ดินเป็นของตนเอง

เรื่องที่ 4.6 เรื่อง ส่วนราชการขอใช้ที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดินจังหวัดฉะเชิงเทรา

คณะกรรมการคณะกรรมการ ขออนุญาตต่อประธานให้ นายไพโรจน์ โกลนิน
ผู้อำนวยการพิเศษงานกฎหมายปฏิรูปที่ดินเป็นผู้เสนอและชี้แจงซึ่งนายไพโรจน์ ชี้แจงว่า
ด้วย ส.ป.ก. ได้รับแจ้งจาก ส.ป.ก. ฉะเชิงเทรา ส่งผลการประชุม กปจ. ฉะเชิงเทรา ครั้งที่ 1/2533
เมื่อวันที่ 26 กุมภาพันธ์ 2533 ที่มติเห็นชอบให้ส่วนราชการต่าง ๆ ใช้ที่ดินในเขตปฏิรูป
ที่ดินป่าเตรียมการสงวนปึงนาราง ดังนี้คือ

1. กรมส่งเสริมการเกษตรขอใช้ที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดินป่าเตรียมการ
สงวนปึงนาราง บริเวณพื้นที่ป่าชุมชนที่สำรวจกันพื้นที่ป่าแปลงหมายเลข 6 หมู่ 6, 11
ตำบลปึงนาราง อำเภอโพนทะเล เนื้อที่ประมาณ 438-2-54 ไร่ เพื่อจัดตั้งธนาคารพันธุ์พืช
พระราชทาน

2. กรมปศุสัตว์ขอใช้ที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดินป่าเตรียมการสงวนปึงนาราง
บริเวณพื้นที่ป่าชุมชนที่สำรวจกันพื้นที่ป่าแปลงหมายเลข 6 บริเวณตำบลคลองเค็ด
อำเภอโพธิ์ประทับช้าง เนื้อที่ประมาณ 1,700 ไร่ เพื่อใช้เป็นแปลงพันธุ์พืชอาหารสัตว์
และเอปียงสัตว์ของสถานีอาหารสัตว์ฉะเชิงเทรา และบริเวณพื้นที่ป่าชุมชนที่สำรวจกันพื้นที่ป่าแปลง
หมายเลข 7 ตำบลปึงนาราง อำเภอโพนทะเล เนื้อที่ประมาณ 3,000 ไร่ เพื่อจัดตั้งสถานี
บำรุงพันธุ์สัตว์ฉะเชิงเทรา

ส.ป.ก. ได้พิจารณาตรวจสอบรายละเอียดในเบื้องต้นแล้ว ปรากฏว่า
พื้นที่ที่กรมส่งเสริมการเกษตรและกรมปศุสัตว์ ขอใช้ประโยชน์ทั้ง 3 แปลงดังกล่าวข้างต้นนี้
เป็นพื้นที่ที่กันไว้เป็นป่าชุมชน โดยแปลงที่ 6 มีเนื้อที่เดิมแปลง 2,584-1-06.07 ไร่
แปลงที่ 7 เนื้อที่เดิมแปลง 4,250-0-56 ไร่ แปลงที่ 8 เนื้อที่เดิมแปลง 551-1-12 ไร่

-/และพื้นที่...

และพื้นที่บริเวณที่กรมส่งเสริมการเกษตร, กรมปศุสัตว์ ขอใช้ประโยชน์ดังกล่าว ก็ปรากฏ
มีเกษตรกรทำการบุกรุกและเข้าทำประโยชน์ในที่ดินบางส่วนด้วย

อ้าง ในกรณีที่ส่วนราชการขอใช้ที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดิน ในกรณีนี้
ตามคำสั่งคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม เรื่องมอบหมายให้เจ้าธิการ ส.ป.ก.
พิจารณาอนุญาตการใช้ที่ดินเพื่อกิจการสาธารณูปโภคและกิจการอื่น ๆ ในเขตปฏิรูปที่ดิน
(ฉบับที่ 1) พ.ศ.2533 มาตรา 13 ได้ให้อำนาจเจ้าธิการ ส.ป.ก.พิจารณาในการ
ขอใช้ที่ดินเพื่อกิจการส่งเสริมหรือแนะนำในก้นเกษตรกรรมได้ตามที่จำเป็นและเหมาะสม
แต่โดยที่ที่ดินบริเวณที่กรมส่งเสริมการเกษตรและกรมปศุสัตว์ขอใช้ประโยชน์นั้นเป็นป่าชุมชน
จึงต้องได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ตาม พ.ร.บ.
การปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ.2518 (แก้ไขเพิ่มเติม) มาตรา 19(3) ก่อนด้วย

ประเด็นที่เสนอ เพื่อโปรดพิจารณาอนุญาตให้กรมส่งเสริมการเกษตรและกรมปศุสัตว์
ใช้ประโยชน์ในที่ดินเขตปฏิรูปที่ดินบริเวณที่เป็นป่าชุมชนตามความประสงค์ได้ภายในเงื่อนไข
ว่า ให้ผู้ได้รับอนุญาตรับผิดชอบดำเนินการเกี่ยวกับเกษตรกรที่อาศัยและประกอบเกษตรกรรม
อยู่ในพื้นที่บริเวณที่ได้รับอนุญาตนั้นด้วย เนื่องจาก ส.ป.ก. ไม่มีที่ดินที่จะนำไปจัดให้เกษตรกร
ในพื้นที่ที่ขออนุญาตดังกล่าวได้อีกแล้ว

มติคณะกรรมการ

อนุญาตให้กรมส่งเสริมการเกษตรและกรมปศุสัตว์ใช้ประโยชน์ในที่ดิน
เขตปฏิรูปที่ดินบริเวณที่เป็นป่าชุมชนได้โดยมีเงื่อนไขให้ผู้ได้รับอนุญาตดำเนินการเกี่ยวกับ
เกษตรกรที่อาศัยประกอบเกษตรกรรมอยู่ในพื้นที่บริเวณที่ได้รับอนุญาตนั้นด้วย และให้ ส.ป.ก.
แจ้งกรมป่าไม้ทราบด้วย

เรื่องที่ 4.7

เรื่อง การขออนุญาตใช้ที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดินเพื่อดำเนินการอื่น ๆ

เจตนาการคณะกรรมการ ขออนุญาตต่อประธานให้ นายไพโรจน์ โลกนิมม
ผู้อำนวยการพิเศษด้านกฎหมายปฏิรูปที่ดิน เป็นผู้เสนอและชี้แจงถึง นายไพโรจน์ โลกนิมม
ได้ชี้แจงว่า เนื่องจากมีบุคคลและ/หรือนิติบุคคล จำนวน 12 ราย ยื่นคำขออนุญาตใช้
ประโยชน์ในที่ดินอันมิใช่กิจกรรมเพื่อการปฏิรูปที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดิน ซึ่งเกินกฎหมายปฏิรูป
ที่ดินในส่วนของการจัดที่ดินมิได้บัญญัติการใช้ประโยชน์ในที่ดินดังกล่าวไว้ กล่าวได้ว่าการ
แก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายปฏิรูปที่ดิน โดยได้มีการกำหนดทางออกในเรื่องนี้ไว้ ซึ่งกำหนดให้
ส.ป.ก. เป็นนิติบุคคลและเป็นผู้ถือกรรมสิทธิ์ที่ดินทุกประเภท ทุกลักษณะที่ได้มาไม่ว่าที่ดิน
จะเหมาะสมหรือไม่เหมาะสมสำหรับการปฏิรูปที่ดิน ส.ป.ก. จึงมีอำนาจทำกิจกรรมและถือสัมปทาน
ต่าง ๆ กับบุคคลภายนอกในฐานะเจ้าของกรรมสิทธิ์ในภายใต้กรอบแห่งกฎหมายเท่าที่
ไม่ขัดต่อกฎ ระเบียบ ที่ทางราชการกำหนด ทั้งนี้ หากที่ดินบริเวณใดไม่เหมาะสมที่จะ
ปฏิรูปที่ดินและหากนำที่ดินไปใช้ในกิจการอื่นจะเป็นประโยชน์ต่อส่วนรวมและประเทศชาติ
มากกว่า ส.ป.ก. ก็สามารถส่งคืนที่ดินพร้อมที่ดินให้หน่วยงานอื่นของรัฐนำไปดำเนินการ
ตามกฎหมายของส่วนราชการนั้น ๆ ได้ และ/หรือสามารถจัดการเกี่ยวกับที่ดินที่มีกรรมสิทธิ์
เพื่อให้เป็นประโยชน์แก่การปฏิรูปที่ดินได้ทุกประการในฐานะเป็นเจ้าของที่ดิน

สำหรับหลักเกณฑ์และวิธีการในการจัดการนั้น เมื่อกฎหมายปฏิรูปที่ดิน
ในส่วนของการจัดที่ดินมิได้บัญญัติหลักเกณฑ์การใช้ประโยชน์ของที่ดินมิใช่กิจกรรมการ
ปฏิรูปที่ดินไว้ แต่ในส่วนของอำนาจคณะกรรมการซึ่งกำหนดให้มีอำนาจควบคุม ดูแลกิจการ
ปฏิรูปที่ดิน นโยบาย ตลอดจนความคุ้มครองการบริหารงานของ ส.ป.ก. ทั้งหมด คณะกรรมการ
ปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม จึงมีอำนาจในการออกระเบียบ หลักเกณฑ์ วิธีการ เพื่อให้
ส.ป.ก. นำไปปฏิบัติเกี่ยวกับที่ดินที่ ส.ป.ก. มีกรรมสิทธิ์ ทั้งที่เป็นกิจกรรมปฏิรูปที่ดิน และ
มิใช่กิจกรรมปฏิรูปที่ดินได้ ซึ่งในปัจจุบัน สปก. ยังมีไม่ออกระเบียบ หลักเกณฑ์ วิธีการไว้
แต่อย่างใด ส.ป.ก. จึงเห็นว่า คำขอดังกล่าวได้ล่าช้ามานานแล้ว และเป็นเรื่องนโยบาย

-/ที่ สปก. ...

ที่ คปก. จะได้อธิบายว่าควรจะอนุญาตหรือไม่เพียงใด เนื่องจากบุคคลหรือบุคคล
จำนวน 12 รายยื่นคำขอไว้ดังนี้

รายชื่อ 1. บริษัทปากช่องหินอ่อนและแกรนิต จำกัด โดยนายประสงค์
โชนิตานนท์ ขออนุญาตใช้ที่ดินเพื่ออุตสาหกรรมหินประดับ โดยการนำหินปูนจากที่ดิน
บริเวณที่ขออนุญาตไปแปรรูปเป็นหินประดับหรือหินแต่ง ในเนื้อที่ 24-0-00 ไร่ ที่ดิน
ตั้งอยู่หมู่ที่ 9 ต.วังม่วง อ.ม่วงเหล็ก จ.สระบุรี แปลงเลขที่ 90 หนังสืออนุญาตเลขที่
3521 ระบาย ส.ป.ก.ที่ 10พ -3พ ซึ่งนางประสงค์ คาวร ขอสงวนสิทธิการทำประโยชน์
ในที่ดินแล้ว และจากการตรวจสอบสภาพที่ดิน โดย ส.ป.ก.สระบุรี ปรากฏดังนี้

1. ที่ดินดังกล่าวมีหินเป็นหย่อม ๆ กระจายเต็มพื้นที่ ทำการเกษตรได้
บางแห่ง ไม่ค่อยได้ผลนักในส่วนที่เป็นดิน ไถลงไปเป็นดินดาน ทำให้ผู้ทำประโยชน์เดิม
ประสบปัญหาขาดทุน จึงสงวนสิทธิการเข้าทำประโยชน์

2. การนำหินดังกล่าวมาใช้ จะทำโดยวิธีขุดหินจากดินมาแปรรูป ซึ่งไม่
ต้องใช้วัตถุระเบิด อันจะเป็นการกระทบกระเทือนต่อที่ดินบริเวณข้างเคียงและไม่เป็น
อุปสรรคในการดำเนินการปฏิรูปที่ดิน

3. ได้ผ่านความเห็นชอบของ คปจ. ในการประชุมครั้งที่ 1/2532 เมื่อ
วันที่ 27 มกราคม 2532

ความเห็น ส.ป.ก.

เป็นพื้นที่ที่ไม่เหมาะสมต่อการเกษตร การดำเนินการจะทำได้มีการใช้
แรงงานในพื้นที่เดิมขึ้น และไม่ใช่อุปสรรคต่อการปฏิรูปที่ดิน

รายชื่อ 2. บริษัทกิตติพงษ์ไม้ยาง จำกัด โดย นายวีระศักดิ์ พงษ์ภาวสุทธิ์
ขออนุญาตใช้ที่ดินเพื่ออุตสาหกรรมหินประดับ โดยการนำเอาหินปูนจากที่ดินบริเวณที่ขอ
อนุญาตใช้ประโยชน์ไปแปรรูปเป็นหินประดับ หรือหินตกแต่ง ในเนื้อที่ 38-1-07 ไร่
ที่ดินตั้งอยู่ หมู่ 9 ต.วังม่วง อ.ม่วงเหล็ก จ.สระบุรี แปลงเลขที่ 3596, 3640

-/ระบาย ส.ป.ก.ที่ ...

ระหว่าง ส.ป.ก.ที่ 10N-3W เนื้อที่ 27-3-56 ไร่ และ 10-0-51 ไร่ ตามลำดับ
ซึ่งนายบุญมา ดาวยร ผู้ทำประโยชน์เดิมละสิทธิการทำประโยชน์ในที่ดินแล้ว และจาก
การตรวจสอบสภาพพื้นที่ของ ส.ป.ก.สระบุรี แจ้งว่า

1) ที่ดินดังกล่าวมีดินไผ่จากพื้นดินอยู่ทั่วไป ทำการเกษตรได้ไม่เต็มที่
ยากแก่การไถ ต้องลงทุนสูง ผลผลิตที่ได้ไม่คุ้มกับการลงทุน จึงทำให้ผู้ถือครองเดิม
ประสบปัญหาขาดทุน

2) ดินซึ่งอยู่บนดินและใต้ดินเป็นดินปนทรายซึ่งสามารถใส่ประโยชน์ได้ก่อ
เคียงกับดินอ่อน การนำดินชั้นบนมาใส่จะทำให้โดยวิธีขุดดินขึ้นมา

3) ส.ป.ก.สระบุรี ได้นำเสนอ กปจ. เพื่อให้ความเห็นชอบแล้วในการ
ประชุมครั้งที่ 5/2531 วันที่ 27 กันยายน 2531

ความเห็น ส.ป.ก.

เป็นพื้นที่ที่ไม่เหมาะสมกับการเกษตร และยังจะทำให้เกิดการไร้แรงงาน
หลังจากการประกอบเกษตรกรรมของเกษตรกรเพิ่มขึ้น และไม่เป็นที่อุปสรรคต่อการ
ปฏิรูปที่ดิน

รายชื่อ 3. นายบุญชัย อังกรจารุชัย ขออนุญาตใช้ที่ดินเพื่อทำการระเบิด
และย่อยหิน และตั้งโรงงานอุตสาหกรรมถ่านหินบด ในเนื้อที่ 34-2-00 ไร่ ที่ตั้งอยู่
หมู่ที่ 10 ต.ภูเงิน อ.กันทรวิชัย จ.ศรีสะเกษ ซึ่งเป็นแปลงที่ดินที่เคยได้รับอนุญาตให้ใช้
ประโยชน์แล้ว ตามสัญญาให้ใช้ประโยชน์เดิม เลขที่ ศก.02-5/2529 สัญญาสิ้นสุดวันที่
15 พฤษภาคม 2531 ผู้ขออนุญาตมีความประสงค์จะดำเนินการต่อไป จึงยื่นคำขออนุญาต
ต่ออายุสัญญาจากเดิมออกไปอีก 5 ปี ในพื้นที่เดิม และจากการตรวจสอบสภาพพื้นที่ของ
ส.ป.ก.ศรีสะเกษแล้ว มีรายละเอียดดังนี้

1. ผู้ขออนุญาตได้ประกอบด้วยตนเองโดยตลอด
2. บริเวณที่ดินแปลงดังกล่าว ผู้ขออนุญาตใช้ที่ดินเป็นระยะเวลาประมาณ 15 ไร่

-/ที่วางกอง...

ที่ว่างกองหินประมาณ 12 ไร่ โรงโม่หินประมาณ 1 ไร่ ที่ว่างประมาณ 6 ไร่ ที่อาศัย และสำนักงานประมาณ 0-2-00 ไร่ และที่ดินบริเวณนี้ ส.ป.ก. ศรีสะเกษยังไม่มีแผนงาน หรือคาดว่าจะมีโครงการใช้ที่ดินแต่อย่างใด

3. ผู้ปกครองท้องถิ่นขอแก้ไขเพิ่มเติมว่า

3.1 ถนนที่ใช้เป็นทางลำเลียงวัตถุดิบจากโรงงานถึงทางหลวงแผ่นดิน เป็นถนนที่ผู้ขออนุญาตก่อสร้างเอง และปรับปรุงรักษาให้อยู่ในสภาพใช้การได้ทุกฤดูกาล โดยไม่ต้องใช้งบประมาณของทางราชการ

3.2 ที่ดินแปลงที่ขออนุญาตใช้ ตั้งอยู่ทางชุมชนประมาณ 3 ก.ม. และ ไม่ก่อให้เกิดความเดือดร้อนรำคาญแก่สภาพแวดล้อม หรือเกษตรกรรมแต่อย่างใด

3.3 บริเวณที่ดิน ผู้ได้รับอนุญาตยังทำประโยชน์เกี่ยวกับการขุด ระเบิดหินเพื่อนำหินมาขาย จึงยังไม่ได้ตกแต่งให้เป็นที่พักเก็บน้ำสำหรับอุปโภค และการ เกษตรตามข้อตกลงท้ายสัญญาเดิม

4. ส.ป.ก. ศรีสะเกษ ได้นำเรื่องการขออนุญาตเสนอ กปจ. เพื่อผ่านความเห็นชอบแล้ว ในการประชุมครั้งที่ 2/2531 เมื่อวันที่ 4 สิงหาคม 2531

ความเห็น ส.ป.ก.

เป็นที่ดินซึ่งเคยประกอบกิจการขุดเกี่ยวกับที่ขออนุญาตใหม่ เป็นที่ดินที่ไม่เหมาะสมกับการเกษตรและไม่เป็นอุปสรรคต่อการปฏิรูปที่ดินแต่อย่างใด

รายชื่อ 4. นายสมบุรณ์ หาญกิตติวัจน์ ขออนุญาตใช้ที่ดินเพื่อดำเนินการ ระเบิดขุดหินและตั้งโรงงานอุตสาหกรรมลำหินขอย ในเนื้อที่ 33-0-90 ไร่ ที่ดินตั้งอยู่ หมู่ 9 ต.ผางาม อ.เวียงชัย จ.เชียงราย ซึ่งเป็นพื้นที่เดิม และเคยได้รับอนุญาตให้ ใช้ประโยชน์ในที่ดินแล้วตามสัญญา ให้ใช้ประโยชน์เลขที่ อร.03-1/2529 สัญญาสิ้นสุด วันที่ 18 พฤศจิกายน 2531 ผู้ขออนุญาตมีความประสงค์จะดำเนินการต่อไป จึงยื่นคำ ขออนุญาตต่ออายุสัญญาอีก 3 ปี นับจากรับครบกำหนดและจากการตรวจสอบสภาพที่ดิน

ของ ส.ป.ก. จึงมีรายละเอียดดังนี้

1. ผู้เช่าทำประโยชน์ใดค่าในการอันก่อให้เกิดความเสียหายแก่ทางราชการ หรือที่ดินบริเวณข้างเคียงกันอย่างใด
2. ผู้เช่าทำประโยชน์ใดปฏิบัติตามเงื่อนไขของสัญญาเดิมด้วยดี
3. ที่ดินเป็นพื้นที่ที่ไม่เหมาะสมกับการเกษตร

ความเห็น ส.ป.ก.

เป็นที่ดินซึ่งเคยประกอบกิจการชกเกี่ยวกับที่ขออนุญาตใหม่ เป็นที่ดินที่ไม่เหมาะสมกับการเกษตร และไม่ใช่อุปสรรคต่อการปฏิรูปที่ดินอย่างใด

รายชื่อ 5. บริษัทไทยธรณีเหมืองแร่ จำกัด ยื่นคำขออนุญาตใช้ประโยชน์ในที่ดินเพื่อกิจการอุตสาหกรรมแร่เหล็ก ใบที่ 87-0-98 ไร่ และ 222-2-56 ไร่ ตามคำข้อมติที่ดินตั้งอยู่ในเขต ต.ประจักษ์ อ.ลานสัก จ.อุทัยธานี ซึ่งบริษัทได้รับอนุญาตให้เป็นผู้ถือประทานบัตรรับช่วง เลขที่ 16851/12382 ลงวันที่ 22 พฤษภาคม 2522 อายุประทานบัตร 25 ปี (ถึง 21 มกราคม 2547)

จากการตรวจสอบข้อเท็จจริงของ ส.ป.ก. ปรากฏว่า

1) เดิมพื้นที่ดังกล่าวอยู่ในความดูแลของกรมป่าไม้ ผู้ขออนุญาตทำประโยชน์ได้รับอนุญาตจากกรมป่าไม้ให้ใช้ประโยชน์ในที่ดินเมื่อ พ.ศ. 2521 ได้ตามที่เป็นคำขอต่ออายุประทานบัตร และได้รับอนุญาตให้เป็นผู้ถือประทานบัตรรับช่วงการทำเหมืองจากกรมทรัพยากรธรณี เมื่อปี 2528

2) ต่อมาในปี พ.ศ. 2530 ส.ป.ก. ได้รับมอบหมายจากกรมป่าไม้ให้เป็นผู้ดูแลที่ดิน ซึ่งจำแนกออกจากเขตป่าไม้ตามมติ ครม. ให้นำที่ดินดังกล่าวมาดำเนินการปฏิรูปที่ดิน

3) บริษัทจึงได้ยื่นคำขออนุญาตใช้ประโยชน์ในที่ดิน เพื่อดำเนินกิจการ
ตั้งถาวรต่อไปภายในกำหนดอายุประทานบัตร

ความเห็น ส.ป.ก.

ที่ดินดังกล่าวเดิมเป็นที่ดินที่อยู่ในความดูแลของกรมป่าไม้ และผู้ทำประโยชน์
ได้ดำเนินการขออนุญาตโดยถูกต้องตามกฎหมายมาแล้ว เมื่อมีที่ดินตกอยู่ในความดูแลของ
ส.ป.ก. เป็นที่ดินที่ไม่เหมาะสมกับการเกษตรกรรม เป็นที่ดินป็นเห็นควรอนุญาตให้ใช้
ประโยชน์ในที่ดินได้ภายในอายุสัมปทาน

รายนที่ 6. นายสนธิ พันธุ์ประเสริฐ ขออนุญาตใช้ที่ดินเพื่อกิจการอุตสาหกรรมเหล็ก
ในเนื้อที่ 19-3-94 ไร่ ที่ดินตั้งอยู่ ต.ประดู่ปิ่น อ.ลานสัก จ.อุทัยธานี นายสนธิ ได้รับ
อนุญาตให้เป็นผู้ถือประทานบัตรรับราชการทำเหมือง เลขที่ 16899/13727 ลงวันที่
6 ธันวาคม 2527 อายุประทานบัตร 12 ปี (จนถึงวันที่ 4 ธันวาคม 2539)

จากการตรวจสอบข้อเท็จจริงของ ส.ป.ก.ปรากฏดังนี้

1) เดิมพื้นที่ดังกล่าวอยู่ในความดูแลของกรมป่าไม้ ผู้ขออนุญาตทำประโยชน์
ได้รับอนุญาตจากกรมป่าไม้ให้ใช้ประโยชน์ในที่ดินได้เป็นการชั่วคราว มีกำหนด 5 ปี
(ถึงวันที่ 15 สิงหาคม 2531) และผู้ขออนุญาตได้รับอนุญาตให้เป็นผู้ถือประทานบัตรรับ
ราชการทำเหมือง จากกรมทรัพยากรธรณี เมื่อวันที่ 8 กรกฎาคม 2530

2) ปี 2530 ส.ป.ก.ได้รับมอบหมายจากกรมป่าไม้ให้เป็นผู้ดูแลที่ดิน ซึ่ง
จำแนกออกจากเขตป่าไม้ถาวรตามมติ กรม.ให้ว่าที่ดินดังกล่าวมาดำเนินการปฏิรูปที่ดิน

3) นายสนธิ พันธุ์ประเสริฐ จึงยื่นคำขออนุญาตใช้ประโยชน์ในที่ดินเพื่อ
ดำเนินกิจการตั้งถาวรต่อไปภายในกำหนดอายุประทานบัตร

ความเห็น ส.ป.ก.

ที่ดินดังกล่าวเดิมเป็นที่ดินที่อยู่ในความดูแลของกรมป่าไม้ และผู้ทำประโยชน์
ได้ดำเนินการขออนุญาตโดยถูกต้องแล้ว เมื่อที่ดินตกมาอยู่ในความดูแลของ ส.ป.ก. เป็นที่
ดินไม่เหมาะสมกับการเกษตร เป็นที่ดินป็นเห็นควรอนุญาตให้ใช้ประโยชน์ในที่ดินภายใน
อายุประทานบัตร

-/รายที่ 7 ...

รายชื่อ 7. นางอาหมวย บุษราวงษ์ ครอบครองกิจการด้านถากมันและโกดังเก็บมัน หรือผลผลิตทางการเกษตรจาก นายอนันต์ เจริญรวมผาสุร ซึ่งเป็นผู้ได้รับอนุญาตให้ใช้ประโยชน์ในที่ดินตามสัญญาที่ สก ที่ 02-6/2530 มีกำหนด 3 ปี สัญญาสิ้นสุด 30 กรกฎาคม 2532 ในเนื้อที่ 7-3-05 ไร่ ที่ดินตั้งอยู่ ต.ภูเงิน อ.กันทรวิชัย จ.ศรีสะเกษ

ส.ป.ก.ศรีสะเกษ ได้ตรวจสอบรายละเอียดและสภาพพื้นที่แล้วปรากฏดังนี้

1. พื้นที่เดิมเป็นสวนคอนกรีต สำหรับถากมันและผลผลิตทางการเกษตร ประมาณ 4-0-00 ไร่ (ชาบุงบางแห่ง) มีบ้านไม้ 2 ชั้น 1 หลัง โกดังเก็บของ 1 หลัง ที่ว่างประมาณ 2-0-00 ไร่
2. ที่ดินประกอบการเกษตรไม่ได้
3. ผู้ทำประโยชน์เดิมขาดทุนทรัพย์ในการดำเนินกิจการ นางอาหมวย จึงยื่นคำขอเข้าดำเนินการต่อไป
4. ผู้ทำประโยชน์เดิมชำระค่าตอบแทนครบถ้วนแล้ว
5. คปจ.ศรีสะเกษ ได้ให้ความเห็นชอบในการโอนกิจการดังกล่าวแล้ว ในการประชุมครั้งที่ 1/2531 เมื่อวันที่ 17 พฤษภาคม 2531

ความเห็น ส.ป.ก.

เป็นที่ดินที่ทำการเกษตรไม่ได้ และผู้รับโอนกิจการจะดำเนินการเดิมตามสภาพพื้นที่ได้ดำเนินการนั้นมาแล้วไม่เป็นอุปสรรคต่อการดำเนินการปฏิรูปที่ดิน

รายชื่อ 8. บริษัทมหาชนวิเศษ จำกัด โดย นายเชิษเมฆ จรัสจรรยวัฒน์ ยื่นคำขอใช้ประโยชน์ที่ดินเพื่อกิจการอุตสาหกรรมหินประดับ ในเนื้อที่ 175-0-43 ไร่ ที่ดินตั้งอยู่ ต.วังม่วง อ.ขวกเหล็ก จ.สระบุรี โดยผู้ทำประโยชน์ที่ดินแปลงย่อย 13 แปลง ขอจดทะเบียนการเข้าทำประโยชน์แก่บริษัทมหาชนวิเศษ จำกัด โดยได้รับ

-/ศาสตราจารย์...

คำขอลาออกจากบริษัท และให้ตอบว่าจะไม่ขอรับที่ดินจาก ส.ป.ก.ต่อไป โดยให้เหตุผลว่าที่ดินเหล่านั้นไม่เหมาะแก่การทำเกษตรกรรม มีหินอยู่เป็นจำนวนมาก การลงทุนปลูกพืชได้รับผลไม่คุ้มกับการลงทุนและจากการตรวจสอบของ ส.ป.ก. จังหวัด และเจ้าหน้าที่ปรากฏดังนี้

1) ที่ดินแปลงย่อย 13 แปลง เนื้อที่ 175-0-43 ไร่ มีดังนี้

1.	ที่ดินแปลงเลขที่ 17	ระหว่าง 10N-3W	ฉบับเลขที่ 2780	เนื้อที่ 14-1-96	ไร่
2.	" "	35 " 10N-2W	" 2808	" 3-3-03	ไร่
3.	" "	24 " 10N-3W	" 2809	" 17-2-94	ไร่
4.	" "	34 " 10N-2W	" 2822	" 5-3-55	ไร่
5.	" "	23 " 10N-3W	" 2823	" 16-2-02	ไร่
6.	" "	33 " 10N-2W	" 2872	" 7-2-10	ไร่
7.	" "	29 " 10N-2W	" 2927	" 10-2-14	ไร่
8.	" "	28 " 10N-2W	" 3010	" 20-2-11	ไร่
9.	" "	1 " 10N-2W	" 3670	" 4-1-67	ไร่
10.	" "	27 " 10N-2W	" 3571	" 33-1-65	ไร่
11.	" "	34 " 10N-2W	" 3587	" 12-0-75	ไร่
12.	" "	4 " 10N-2W	" 3618	" 2-2-96	ไร่
13.	" "	99 " 10N-2W	" 3619	" 24-1-55	ไร่

2) ที่ดินบริเวณนี้ขณะตรวจสอบไม่ได้ทำการเกษตรและประโยชน์ใด ๆ เพราะพื้นที่เต็มไปด้วยหิน ผังจอมอยู่ในระดับพื้นดินลงไป เป็นหินปูนผุข้าง พื้นที่บริเวณนี้ห่างจากตัวจังหวัดสระบุรีประมาณ 60 กม. ไม่เป็นต้นน้ำลำธาร อยู่ทางชุมชน ไม่อยู่ในแผนการดำเนินการปฏิรูปที่ดิน การประกอบกิจการไม่ก่อความรำคาญแก่เกษตรกร

-/หรือที่ดิน ...

หรือที่ดินข้างเคียง เป็นที่ดินที่ดินประกอบเกษตรกรรมไม่ได้ผล การให้ประโยชน์ในที่ดิน จะทำให้ถนนในท้องถิ่นมีงานทำและรายได้เพิ่มขึ้น

ความเห็น ส.ป.ก.

ที่ดินไม่เหมาะสมกับการเกษตร กิจกรรมดังกล่าวจะก่อให้เกิดการใช้แรงงาน ในส่วนท้องถิ่น และไม่เป็นอุปสรรคต่อการปฏิรูปที่ดิน

รายชื่อ ๑. นายเงิน บุญสุภา ขอขนาที่ดินเพื่อประกอบอุตสาหกรรมใน ประคัม ในเนื้อที่ 3๐-๐-55 ไร่ ที่ดินตั้งอยู่ ต.วังม่วง อ.มวกเหล็ก จ.สระบุรี ซึ่ง ผู้ทำประโยชน์ในที่ดินเดิม คือ นายแก้ว หล้าทอง ได้ขอต่ออธิบดีการทำประโยชน์ในที่ดิน โดยอ้างว่าไม่สามารถทำการเกษตรได้ผลผลิตไม่คุ้มทุน เนื่องจากพื้นที่มีหินโผล่ขึ้นอยู่ ทั่วไป จึงขอต่ออธิบดีการทำประโยชน์ โดยไม่ขอรับการจัดที่ดินจาก ส.ป.ก.อีก และ ได้รับคำขกเขตที่ดินจากผู้ขอขนาที่ดินประโยชน์ในที่ดิน และจากการตรวจสอบของ เจ้าหน้าที่ ส.ป.ก. จังหวัดสระบุรีแล้ว ปรากฏดังนี้

1) สภาพที่ดินเป็นดินปนหิน มีหินโผล่กระจัดกระจาย มีชั้นผิวดินน้อยและชั้น ทำการเพาะปลูกได้บางส่วน ไม่สามารถนำเครื่องมือการเกษตรเข้าปฏิบัติงานได้ เนื่องจากพื้นที่ด้านล่างเป็นชั้นหินดาน ไม่เหมาะสมทางการเกษตร อยู่ห่างจากแหล่งชุมชน

2) ได้ผ่านความเห็นชอบของ คปจ.ในการให้ผู้ขอขนาที่ดินประโยชน์ ในที่ดินได้ จากการประชุม คปจ.ครั้งที่ 2/2531 เมื่อวันที่ 27 เมษายน 2531

ความเห็น ส.ป.ก.

ที่ดินไม่เหมาะสมกับการเกษตร อยู่ห่างจากเขตชุมชน เป็นพื้นที่ที่ไม่อยู่ใน แผนงานก่อสร้างใด ๆ ของ ส.ป.ก.และไม่เป็นอุปสรรคต่อการปฏิรูปที่ดินและการ คำเป็นกิจกรรมดังกล่าว จะทำให้มีการใช้แรงงานในพื้นที่เพิ่มขึ้น

รายชื่อ 10. บริษัทที่มอบ จำกัด โดย นายเชื้อชาติชาย จันทร์ศรี ขึ้นคำ
ขอใช้ประโยชน์ที่ดินเพื่ออุตสาหกรรมในประกบ เนื้อที่ 20-0-00 ไร่ ที่ดินตั้งอยู่
ต.วังม่วง อ.มากเหล็ก จ.สระบุรี ที่ดินแปลงที่ 87 เลขที่ 3563 ระวางที่ 10N-4W
เดิม นายประธาน มธวัง ทำประโยชน์ที่ดินและได้ขอละสิทธิในการทำประโยชน์
ในที่ดินโดยอ้างว่าทำการเกษตรไม่ได้ผล ประสงค์กับการขาดทุนมาตลอด เนื่องจากที่ดิน
มีหินโผล่อยู่ทั่วไป ไม่เหมาะที่จะทำการเกษตร และไม่ขอรับการจัดที่ดินจาก ส.ป.ก.อีก
จากการตรวจสอบพื้นที่และรายละเอียดของเจ้าหน้าที่ และ ส.ป.ก.สระบุรี แล้ว
ปรากฏดังนี้

1. ที่ดินอยู่ห่างจากจังหวัดสระบุรี ประมาณ 60 กม.
2. ที่ดินมีหินโผล่อยู่ทั่วไป ไม่มีการทำการเกษตรในพื้นที่ในขณะตรวจสอบ
แต่อย่างใด หินมีสีขาวขุ่นไม่แข็ง พื้นที่ดังกล่าวไม่เป็นต้นน้ำลำธาร การดำเนินกิจการ
ดังกล่าวไม่ก่อให้เกิดความเดือดร้อนรำคาญต่อเกษตรกรข้างเคียง ไม่มีแผนงานก่อสร้าง
ของ ส.ป.ก.ในพื้นที่ดังกล่าว
3. โดยจากความเห็นชอบของ กปจ. ในการให้ผู้อนุญาตเข้าทำประโยชน์
ในที่ดินดังกล่าวได้ จากการประชุมครั้งที่ 3/2531 เมื่อวันที่ 26 พฤษภาคม 2531
ความเห็น ส.ป.ก.

ที่ดินไม่สามารถทำการเกษตรได้ อยู่ห่างจากเขตชุมชน เป็นพื้นที่ที่ไม่อยู่ใน
แผนงานก่อสร้างใด ๆ ของ ส.ป.ก. ไม่เป็นอุปสรรคในการปฏิรูปที่ดิน การดำเนิน
กิจการดังกล่าวจะทำให้เกิดการใช้แรงงานในพื้นที่เพิ่มขึ้น

รายชื่อ 11. บริษัทโรจน์สินก่อสร้าง จำกัด โดย นายสวัสดิ์ นิกรเฒ
ขออนุญาตใช้ประโยชน์ที่ดินเพื่ออุตสาหกรรมชุดหินย้อย ในเนื้อที่ 3-3-90 ไร่ ที่ดิน
ตั้งอยู่ ต.นาขอม อ.ไพศาลี จ.นครสวรรค์ ที่ดินระวางที่ 2N-1E ส.ป.ก.นครสวรรค์
ได้ตรวจสอบพื้นที่และชี้แจงรายละเอียดดังนี้

1. ที่ดินแปลงดังกล่าว ส.ป.ก.นครสวรรค์ ใจกันพื้นที่ออกเป็นบริเวณเขาเทียม เพราะทำการเกษตรไม่ได้
2. หินที่ทำการขุดจะนำไปใช้เพื่อการก่อสร้างทางหลวงสายตากฟ้า-หนองบัว
3. ใ้ความเห็นชอบจาก คปจ.นครสวรรค์ ในการประชุมครั้งที่ 4/2532 เมื่อวันที่ 20 กันยายน 2532

ความเห็น ส.ป.ก.

ที่ดินแปลงดังกล่าวประกอบด้วยการเกษตรไม่ได้ การดำเนินการดังกล่าวไม่เป็นการขัดขวางต่อการปฏิรูปที่ดินแต่อย่างใด

รายชื่อ 12. นายวันชัย หองขี้สูดสมบัติ ขอขุดเอาหินที่กินเพื่อกิจการงาน ตากมัน ในเนื้อที่ 11-2-29 ไร่ ที่กินตั้งอยู่ ต.ท่าเสา อ.ไทรโยค จ.กาญจนบุรี ที่กินแปลงที่ 41 ระบุว่า 1N-4E ผู้ทำประโยชน์เดิมคือ นายประสิทธิ์ ฐานวัฒน์ ได้ขอต่อสิทธิการทำประโยชน์ โดยอ้างว่าเดิมประกอบอาชีพเกษตรกรรม และขายภูมิดำเนินแล้ว ส.ป.ก.กาญจนบุรี ได้ตรวจสอบสภาพที่ดินแล้วและชี้แจงรายละเอียดดังนี้

1. ที่กินเป็นที่รวมสามารถใช้ในการเกษตรหรือกิจการอื่นได้ด้วยความประสงค์ของผู้ทำประโยชน์
2. ผู้ขอขุดเอาหินประโยชน์มีความประสงค์ทำสวนคอนกรีตตากมันและโกดังมันเส้น และพืชไร่ต่าง ๆ
3. การดำเนินการดังกล่าวจะเป็นประโยชน์แก่ราษฎรในพื้นที่
4. นายวันชัย ยื่นคำร้องต่ออุตสาหกรรมจังหวัดขอประกอบกิจการ ในเนื้อที่ 10-0-00 ไร่ มติที่ประชุม คปจ.ครั้งที่ 3/2530 เมื่อวันที่ 22 กันยายน 2530 เห็นชอบให้ใช้ที่ดินได้เพียง 10-0-00 ไร่

ความเห็น ส.ป.ก.

- 1) การดำเนินการดังกล่าวเป็นการพัฒนาในด้านการผลิต
- 2) นายวันชัย ได้ยื่นคำขอใช้ที่ดินต่อ ส.ป.ก. 11-2-29 ไร่ แต่ คปจ.

-/มีมติเห็นชอบ...

มีมติเห็นชอบให้ดำเนินการได้ในวันที่ 10-0-00 ไว้
3) ไม่เป็นการขัดขวางการปฏิรูปที่ดินแต่อย่างใด

ความเห็น ส.ป.ก.

1. สำหรับหลักเกณฑ์และวิธีการจัดที่ดินให้บุคคลและ/หรือนิติบุคคลใช้ที่ดิน
ในเขตปฏิรูปที่ดินเพื่อดำเนินการอื่น ๆ นั้น ส.ป.ก. พิจารณาแล้ว เห็นควรกำหนด
หลักเกณฑ์และวิธีการไว้ดังนี้

1.1 เป็นพื้นที่ที่ไม่เหมาะสมกับการประกอบเกษตรกรรม หรือไม่
เหมาะสมที่จะปฏิรูปที่ดิน

1.2 จะต้องเป็นกิจการที่จะทำให้มีการใช้แรงงานในพื้นที่

1.3 จะต้องได้รับความเห็นชอบเบื้องต้นจากคณะกรรมการปฏิรูปที่ดิน
จังหวัดก่อน

1.4 จะต้องเป็นกิจการที่ไม่เป็นอุปสรรคต่อการปฏิรูปที่ดิน

1.5 จะต้องปฏิบัติตามเงื่อนไขต่าง ๆ ที่ ส.ป.ก. กำหนด

1.6 จะอนุญาตให้ใช้ประโยชน์ที่ดินครั้งละไม่เกิน 3 ปี

1.7 ถ้าตอบแทนให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่ ส.ป.ก. กำหนด รายได้เข้า
กองทุนการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม

2. เห็นควรอนุญาตให้บุคคลหรือนิติบุคคลที่ยื่นคำขออนุญาต จำนวน 12 ราย
ดังกล่าวข้างต้นได้ใช้ประโยชน์ที่ดิน

คำขอ

1. ขออนุมัติหลักการให้ใช้หลักเกณฑ์และวิธีการจัดที่ดินให้บุคคล และ/หรือ
นิติบุคคลใช้ที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ดังได้กล่าวแล้วข้างต้น

2. ขออนุมัติให้บุคคลหรือนิติบุคคลที่ยื่นคำขออนุญาต จำนวน 12 รายดังกล่าว
แล้วข้างต้นได้ใช้ประโยชน์ที่ดิน เนื่องจาก ส.ป.ก. เห็นว่า เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธี
การดังกล่าวแล้ว ในข้อ 1.

-/ข้อพิจารณา ...

ข้อพิจารณาของคณะกรรมการ

1. เรื่องนี้เป็นนโยบายเกี่ยวข้องกับนโยบายการใช้ที่ดินและนโยบายป่าไม้ของชาติ ซึ่งน่าจะนำมาพิจารณาร่วมด้วย แต่เนื่องจากเรื่องนโยบายป่าไม้ของชาติยังไม่เรียบร้อย เกี่ยวกับสัดส่วนพื้นที่อนุรักษ์ พื้นที่เศรษฐกิจและพื้นที่เกี่ยวข้องกับมาตรการส่งเสริมภาคเอกชน การอนุญาตปลูกป่า และเงื่อนไขหลักเกณฑ์ป่าเสื่อมโทรม ดังนั้นจึงนำมารวมพิจารณายังไม่ได้

2. เมื่อผู้ขอได้ใช้ประโยชน์ในพื้นที่แล้ว การปรับพื้นที่นั้นให้ใช้เพื่อการเกษตรต่อไปได้อีก

3. เห็นควรอนุมัติในหลักการอนุญาตให้ใช้พื้นที่เพื่อกิจการอื่นนอกเหนือจากการเกษตรได้ เฉพาะเกี่ยวกับที่จะทำอะไรสักอย่างไม่ให้วัตถุประสงค์ของ ส.ป.ก. คลาดเคลื่อน

4. เรื่องนี้ควรกำหนดเป็นระเบียบหรือหลักการไว้เพื่อใช้ในการพิจารณาอนุมัติสภาองค์กรเป็นแนวเกี่ยวกับต่อไปในอนาคต

5. ในขั้นนี้ควรรับหลักการสามารถให้บุคคลอื่นใช้ประโยชน์ได้ แต่ก่อนที่จะพิจารณาอนุญาตแต่ละรายควรปรึกษาลักษณะที่แน่นอนรายตัวก่อน

มติคณะกรรมการ

1. อนุมัติในหลักการให้จัดที่ดินให้บุคคลและ/หรือนิติบุคคลใช้ที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดินได้ตามที่เสนอ

2. ให้ ส.ป.ก. วางหลักเกณฑ์วิธีการ เงื่อนไขและการคิดค่าตอบแทน นำเสนอคณะกรรมการพิจารณาก่อน เพื่อจะได้อนุญาตการขอใช้ที่ดินเป็นราย ๆ ต่อไปอีกครั้งหนึ่ง

-/ระเบียบวาระที่ 5 ...

- 49 -

ระเบียบวาระที่ 5 เรื่องเพื่อทราบ

เอกสารคณะกรรมการ เสนอเรื่องเพื่อทราบข้อที่ประชุม

รวม 2 เรื่อง คือ

เรื่องที่ 5.1รายงานผลการดำเนินงานของกองทุนการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมเรื่องที่ 5.2รายงานผลการทำกิจกรรมประจำเดือนมีนาคม 2533 ถึงพฤษภาคม 2533มติคณะกรรมการ รับทราบระเบียบวาระที่ 6 เรื่องอื่น ๆ

ไม่มี

เลิกประชุมเวลา 16.00 น.

(นายปัทมพงศ์ ชื่นบุญ ฅ อุษยชา)

เลขาธิการสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม

กรรมการและเลขานุการ

คณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม

(นายอารีสิทธิ์ ชื่นกะวณิช)

เจ้าหน้าที่ปฏิรูปที่ดิน 7

ผู้ตรวจรายงานการประชุม

Mong Oym

(นางสาวสาวตรี ชื่นเทพ)

เจ้าหน้าที่บริหารงานทั่วไป 5

ผู้ตรวจรายงานการประชุม